

SEANCES DU JEUDI 13 NOVEMBRE 1986
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 13 NOVEMBER 1986ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DE L'APRES-MIDI
NAMIDDAGVERGADERING

SOMMAIRE:

CONGE:

Page 143.

COMMUNICATIONS:

Page 143.

1. *Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft*;
2. Dépenses en marge du budget;
3. Emploi des langues à l'armée.

ORDRE DES TRAVAUX:

1. M. le Président, p. 143.
2. M. le Président, p. 159.

QUESTION ORALE DE M. HAZETTE AU SECRETAIRE D'ETAT AUX AFFAIRES EUROPEENNES ET A L'AGRICULTURE SUR «L'INTERDICTION, EN REGION WALLONNE, DE PRATIQUER LA VACCINATION CONTRE LA PESTE PORCINE DANS LES ZONES OU CETTE DERNIERE SE MANIFESTE»:

Orateurs: M. Hazette, M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 143.

QUESTION ORALE DE M. LUYTEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA FONCTION PUBLIQUE ET DE LA DECENTRALISATION, ET AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «L'INOBSERVATION DE LA LOI LINGUISTIQUE DANS LA DELIVRANCE DES NOUVELLES CARTES D'IDENTITE DANS DES COMMUNES DE L'AGGLOMERATION BRUXELLOISE»:

Orateurs: M. Vervaeke, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 144.

INHOUDSOPGAVE:

VERLOF:

Bladzijde 143.

MEDEDELINGEN:

Bladzijde 143.

1. *Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft*;
2. Uitgaven buiten de begroting;
3. Gebruik der talen bij het leger.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN:

1. De Voorzitter, blz. 143.
2. De Voorzitter, blz. 159.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HAZETTE AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR EUROPESE ZAKEN EN LANDBOUW OVER «HET VERBOD, IN HET WAALSE LANDSGEDEELTE, OM INENTINGEN TEGEN DE VARKENSPEST TE VERRICHTEN IN DE GEBIEDEN WAAR DEZE VOORKOMT»:

Sprekers: de heer Hazette, de heer Hansenne, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 143.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LUYTEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, OPENBAAR AMBT EN DECENTRALISATIE, EN AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE OMZEILING VAN DE TAALWET BIJ DE UITREIKING VAN DE NIEUWE IDENTITEITSKAARTEN IN GEMEENTEN VAN DE BRUSSELSE AGGLOMERATIE»:

Sprekers: de heer Vervaeke, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 144.

QUESTION ORALE DE M. DENEIR AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR « LA REGLEMENTATION EN MATIERE DE VACANCES ANNUELLES EN CAS DE TRAVAIL A TEMPS PARTIEL » :

Orateurs : M. Deneir, M. Dehaene, ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles, p. 144.

QUESTION ORALE DE M. SMITZ AU SECRETAIRE D'ETAT A LA SANTE PUBLIQUE ET A LA POLITIQUE DES HANDICAPES SUR « L'AMELIORATION DU SORT DES MOURANTS » :

Orateurs : M. Smitz, M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Pensions, adjoint au ministre des Affaires sociales, p. 145.

QUESTION ORALE DE M. DENEIR AU SECRETAIRE D'ETAT AUX PENSIONS SUR « L'EGALITE DES DROITS DES HOMMES ET DES FEMMES EN MATIERE DE REVENU GARANTI AUX PERSONNES AGEES » :

Orateurs : M. Deneir, M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Pensions, adjoint au ministre des Affaires sociales, p. 145.

QUESTION ORALE DE M. WECKX AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA FONCTION PUBLIQUE ET DE LA DECENTRALISATION, SUR « LE RESPECT DE LA LEGISLATION LINGUISTIQUE DANS LA DELIVRANCE DES NOUVELLES CARTES D'IDENTITE A BRUXELLES-CAPITALE » :

Orateurs : M. Weckx, M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 146.

PROPOSITIONS ET PROJETS DE LOI (Discussion) :

Proposition de loi visant à introduire le revisorat d'entreprises dans les institutions d'enseignement subventionné.

Proposition de loi modifiant l'article premier de la loi du 21 février 1985 relative à la réforme du revisorat d'entreprises.

Discussion générale. — *Orateurs :* MM. Hofman, rapporteur, Pataer, Lepaffe, de Wasseige, M. le Président, p. 146. — M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques, p. 153.

Proposition de loi relative à l'émission de bons de valeurs dans la distribution.

Discussion générale. — *Orateur :* M. le Président, p. 154.

Projet de loi modifiant la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique.

Discussion générale. — *Orateurs :* Mme Smitt, rapporteur, M. Pataer, Mme Smet, secrétaire d'Etat à l'Environnement et à l'Emancipation sociale, adjoint au ministre des Affaires sociales, p. 154.

Discussion et vote de l'article unique, p. 155.

Projet de loi modifiant l'article 36, § 2, de la loi du 16 mars 1971 sur le travail.

Discussion générale. — *Orateurs :* M. Egelmeers, M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 155. — M. Sondag, rapporteur, p. 158.

Discussion et vote de l'article unique, p. 159.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1985.

Discussion générale. — *Orateur :* M. le Président, p. 150.

Discussion et vote des articles, p. 157.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DENEIR AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER « DE REGELING INZAKE JAARLIJKE VAKANTIE BIJ DEELTIJDSE ARBEID » :

Sprekers : de heer Deneir, de heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen, blz. 144.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER SMITZ AAN DE STAATS-SECRETARIS VOOR VOLKSGEZONDHEID EN GEHANDICAPTENBELEID OVER « DE VERBETERING VAN DE STERVENSGELEIDING » :

Sprekers : de heer Smitz, de heer Mainil, staatssecretaris voor Pensioenen, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken, blz. 145.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DENEIR AAN DE STAATS-SECRETARIS VOOR PENSIOENEN OVER « DE GELIJKE BEHANDELING VAN MANNEN EN VROUWEN INZAKE GEWAARBORGD INKOMEN VOOR BEJAARDEN » :

Sprekers : de heer Deneir, de heer Mainil, staatssecretaris voor Pensioenen, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken, blz. 145.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER WECKX AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, OPENBAAR AMBT EN DECENTRALISATIE, OVER « DE NALEVING VAN DE TAALWETGEVING BIJ DE UITREIKING VAN DE NIEUWE IDENTITEITSKAARTEN IN BRUSSEL-HOOFDSTAD » :

Sprekers : de heer Weckx, de heer Hansenne, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 146.

VOORSTELLEN EN ONTWERPEN VAN WET (Bespreking) :

Voorstel van wet strekkende om het bedrijfsrevisorat in te voeren in de instellingen van het gesubsidieerd onderwijs.

Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 1 van de wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het bedrijfsrevisorat.

Algemene bespreking. — *Sprekers :* de heren Hofman, rapporteur, Pataer, Lepaffe, de Wasseige, de Voorzitter, blz. 146. — De heer Maystadt, Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken, blz. 153.

Voorstel van wet betreffende de uitgifte van waardebons in de distributiesector.

Algemene bespreking. — *Spreker :* de Voorzitter, blz. 154.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand.

Algemene bespreking. — *Sprekers :* mevrouw Smitt, rapporteur, de heer Pataer, mevrouw Smet, staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken, blz. 154.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 155.

Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 36, § 2, van de arbeidswet van 16 maart 1971.

Algemene bespreking. — *Sprekers :* de heer Egelmeers, de heer Hansenne, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 155. — De heer Sondag, rapporteur, blz. 158.

Beraadslaging en stemming over het enig artikel, blz. 159.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1985.

Algemene bespreking. — *Spreker :* de Voorzitter, blz. 150.

Beraadslaging en stemming over de artikelen, blz. 157.

QUESTION ORALE DE M. VAES AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE SUR « L'AVENIR DU PROJET DE CONSTRUCTION DE L'USINE DE RETRAITEMENT DES DECHETS NUCLEAIRES SUR LE SITE D'EUROCHEMIC »:

Orateurs: M. Vaes, M. Aerts, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques, p. 148.

QUESTION ORALE DE M. SMITZ A M. DAMSEAUX, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « LES DISPOSITIONS RELATIVES A LA MISE EN DISPONIBILITE PAR DEFAUT D'EMPLOI ET A LA REAFFECTATION DANS L'ENSEIGNEMENT DE L'ETAT »:

QUESTION ORALE DE M. SMITZ A M. DAMSEAUX, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « LA FORMATION CONTINUEE DU PERSONNEL ENSEIGNANT »:

Orateurs: M. Smitz, M. Damseaux, ministre de l'Education nationale, p. 149.

QUESTION ORALE DE M. MOUTON A M. DAMSEAUX, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « L'INTERDICTION FAITE AUX POUVOIRS ORGANISATEURS DE L'ENSEIGNEMENT SUBVENTIONNE OFFICIEL OU LIBRE DE NOMMER DU PERSONNEL ENSEIGNANT AVANT LE 1er JANVIER 1987 »:

QUESTION ORALE DE M. MOUTON A M. DAMSEAUX, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « LES 224 STAGIAIRES A REPARTIR ENTRE L'ENSEIGNEMENT DE L'ETAT ET L'ENSEIGNEMENT SUBVENTIONNE OFFICIEL »:

Orateurs: M. Mouton, M. Damseaux, ministre de l'Education nationale, p. 150.

QUESTION ORALE DE MME AELVOET AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DU COMMERCE EXTERIEUR SUR « LES DECISIONS IMMINENTES A PROPOS DU PROJET TGV »:

Orateurs: Mme Van Puymbroeck, M. De Croo, ministre des Communications et du Commerce extérieur, p. 151.

QUESTION ORALE DE M. TRUSSART AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS SUR « LE CONTOURNEMENT ROUTIER DE COUVIN »:

Orateurs: M. Trussart, M. Olivier, ministre des Travaux publics, p. 152.

QUESTION ORALE DE M. CONTENT AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA FONCTION PUBLIQUE ET DE LA DECENTRALISATION, SUR « LA SUPPRESSION DE HELISECOURS »:

Orateurs: M. Holsbeke, M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail, p. 152.

PROPOSITIONS ET PROJETS DE LOI (Votes):

Proposition de loi visant à introduire de revisorat d'entreprises dans les institutions d'enseignement subventionné, p. 159.

Proposition de loi modifiant l'article premier de la loi du 21 février 1985 relative à la réforme du revisorat d'entreprises, p. 159.

Justification de vote: *Orateur:* M. Van In, p. 160.

Proposition de loi relative à l'émission de bons de valeur dans la distribution, p. 160.

Projet de loi modifiant la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par des commissions d'assistance publique, p. 161.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAES AAN DE STAATS-SECRETARIS VOOR ENERGIE OVER « DE PLANNEN VOOR DE BOUW VAN EEN OPWERKINGSFABRIEK VAN KERNAFVAL OP HET TERREIN VAN EUROCHEMIC »:

Sprekers: de heer Vaes, de heer Aerts, staatssecretaris voor Energie, toegevoegd aan de minister van Economische Zaken, blz. 148.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER SMITZ AAN DE HEER DAMSEAUX, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « DE MAAT-REGELEN IN VERBAND MET HET OP NON-ACTIEF STELLEN EN DE REAFFECTATIE IN HET RIJKSONDERWIJS ALS GEVOLG VAN DE VERMINDERING VAN HET AANTAL ARBEIDSPLAATSEN »:

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER SMITZ AAN DE HEER DAMSEAUX, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « DE PERMANENTE VORMING VAN HET ONDERWIJZEND PERSONEEL »:

Sprekers: de heer Smitz, de heer Damseaux, minister van Onderwijs, blz. 149.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER MOUTON AAN DE HEER DAMSEAUX, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « HET VERBOD OPGELEGD AAN DE INRICHTENDE MACHTEN VAN HET OFFICIEEL EN HET VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS OM VOOR 1 JANUARI 1987 LEERKRACHTEN TE BENOEMEN »:

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER MOUTON AAN DE HEER DAMSEAUX, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « DE 224 STAGIAIRS TE VERDELEN TUSSEN HET RIJKSONDERWIJS EN HET OFFICIEEL GESUBSIDIEERD ONDERWIJS »:

Sprekers: de heer Mouton, de heer Damseaux, minister van Onderwijs, blz. 150.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW AELVOET AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER « DE NAKENDE BESLISSINGEN IN VERBAND MET HET TGV-PROJECT »:

Sprekers: mevrouw Van Puymbroeck, de heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Buitenlandse Handel, blz. 151.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TRUSSART AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN OVER « DE OMLEGGING VAN COUVIN »:

Sprekers: de heer Trussart, de heer Olivier, minister van Openbare Werken, blz. 152.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER CONTENT AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, OPENBAAR AMBT EN DECENTRALISATIE, OVER « DE AFSCHAFING VAN HELIHULP »:

Sprekers: de heer Holsbeke, de heer Hansenne, minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 152.

VOORSTELLEN EN ONTWERPEN VAN WET (Stemmingen):

Voorstel van wet strekkende om het bedrijfsrevisoraat in te voeren in de instellingen van het gesubsidieerd onderwijs, blz. 159.

Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 1 van de wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het bedrijfsrevisoraat, blz. 159.

Stemverklaring: *Spreker:* de heer Van In, blz. 160.

Voorstel van wet betreffende de uitgifte van waardebons in de distributiesector, blz. 160.

Ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand, blz. 161.

Projet de loi modifiant l'article 36, § 2, de la loi du 16 mars 1971 sur le travail, p. 161.

Justification de vote: *Orateur*: Mme Rifflet-Knauer, p. 162.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1985, p. 162.

VOTE SUR LA MOTION PURE ET SIMPLE DEPOSEE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. LAFOSSE A M. DAMSEAUX, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, DEVELOPPEE LE 12 NOVEMBRE 1986:

Page 162.

INTERPELLATION (Discussion):

Interpellation de Mme Van Puymbroeck au secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, et au secrétaire d'Etat à la Santé publique et à la Politique des Handicapés sur «la gratuité des appels téléphoniques destinés à prévenir les tentatives de suicide».

Orateurs: Mme Van Puymbroeck, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, secrétaire d'Etat aux Postes, Télégraphes et Téléphones, adjoint au Premier ministre, Mme Demeester-De Meyer, secrétaire d'Etat à la Santé publique et à la Politique des Handicapés, adjoint au ministre des Affaires sociales et, en ce qui concerne le Fonds national de reclassement social des handicapés, au ministre de l'Emploi et du Travail, p. 163.

PROPOSITIONS DE LOI (Dépôt):

Page 167.

MM. Vervae et Van Grembergen. — Proposition de loi modifiant l'article 369 du Code judiciaire aux fins d'accorder aux greffiers une indemnité pour l'acquisition obligatoire de leur costume.

M. Eicher. — Proposition de loi relative à l'emploi de la langue allemande en matière législative et réglementaire.

Mme Herman-Michielsens. — Proposition de loi modifiant les articles 144 et 145 du Code civil.

Mme Truffaut. — Proposition de loi modifiant l'article 24 de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures.

INTERPELLATIONS (Demandes):

Page 168.

M. Dehousse au Premier ministre sur «la discrimination pratiquée par le gouvernement dans l'exécution des arrêts du Conseil d'Etat».

M. Moens au ministre de l'Emploi et du Travail et au ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles sur «l'arrêté royal n° 465 relatif au paiement par l'employeur de la deuxième semaine d'incapacité de travail».

Ontwerp van wet tot wijziging van artikel 36, § 2, van de arbeidswet van 16 maart 1971, blz. 161.

Stemverklaring: *Spreker*: mevrouw Rifflet-Knauer, blz. 162.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1985, blz. 162.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 12 NOVEMBER 1986 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER LAFOSSE TOT DE HEER DAMSEAUX, MINISTER VAN ONDERWIJS:

Bladzijde 162.

INTERPELLATIE (Bespreking):

Interpellatie van mevrouw Van Puymbroeck tot de staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, en tot de staatssecretaris voor Volksgezondheid en Gehandicaptenbeleid over «de kostenloosheid van telefoonoproepen om zelfdoding te voorkomen».

Sprekers: mevrouw Van Puymbroeck, mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de Eerste minister, mevrouw Demeester-De Meyer, staatssecretaris voor Volksgezondheid en Gehandicaptenbeleid, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en, wat betreft het Rijksfonds voor sociale reklassering van de minder-validen, aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid, blz. 163.

VOORSTELLEN VAN WET (Indiening):

Bladzijde 167.

De heren Vervae et Van Grembergen. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 369 van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op het instellen van een vergoeding voor het verplicht aanschaffen van ambtskledij.

De heer Eicher. — Voorstel van wet betreffende het gebruik van de Duitse taal in wetten en verordeningen.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 144 en 145 van het Burgerlijk Wetboek.

Mevrouw Truffaut. — Voorstel van wet tot wijziging van artikel 24 van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

INTERPELLATIES (Verzoeken):

Bladzijde 168.

De heer Dehousse tot de Eerste minister over «de discriminatie waarmee de regering optreedt bij de tenuitvoerlegging van de arresten van de Raad van State».

De heer Moens tot de minister van Tewerkstelling en Arbeid en tot de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen over «het koninklijk besluit nr. 465 betreffende de betaling van de tweede week arbeidsongeschiktheid door de werkgever».

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

MM. Mouton et Nicolas, secrétaires, prennent place au bureau.

De heren Mouton en Nicolas, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 10 m.

De vergadering wordt geopend te 14 u. 10 m.

CONGES — VERLOF

MM. Wyninckx, Cooreman, Constant De Clercq et Close, en mission à l'étranger, demandent un congé.

Vragen verlof: de heren Wyninckx, Cooreman, Constant De Clercq en Close, met opdracht in het buitenland.

— Ces congés sont accordés.

Dit verlof wordt toegestaan.

MM. Van den Broeck, pour devoirs administratifs, Van Ooteghem, en mission à l'étranger, Mommerency, malade, demandent d'excuser leur absence aux séances de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heren Van den Broeck, wegens bestuursplichten, Van Ooteghem, met opdracht in het buitenland, en Mommerency, om gezondheidsredenen.

— Pris pour information

Voor kennisgeving.

MEDEDELINGEN — COMMUNICATIONS

Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft

De Voorzitter. — Bij boodschap van 11 november 1986 heeft de *Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft* aan de Senaat laten weten dat hij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

Par message du 11 novembre 1986, le *Rat der Deutschsprachigen Gemeinschaft* fait connaître au Sénat qu'il s'est constitué en sa séance de ce jour.

— Voor kennisgeving aangenomen.

Pris pour notification.

Uitgaven buiten de begroting — Dépenses en marge du budget

De Voorzitter. — Overeenkomstig artikel 24, 2e lid, van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit, heeft de Eerste minister, bij dienstbrief van 7 november 1986, aan de Senaat kennis gegeven van de beraadslaging (nr. 2957), door de Ministerraad getroffen betreffende uitgaven gedaan buiten de begroting.

En application de l'article 24, alinéa 2, de la loi du 28 juin 1963 modifiant et complétant les lois sur la comptabilité de l'Etat, le Premier ministre a donné connaissance au Sénat, par dépêche du 7 novembre 1986, de la délibération (n° 2957), prise par le Conseil des ministres et relative à des dépenses faites en marge du budget.

— Verwezen naar de commissie voor de Financien.

Renvoi à la commission des Finances.

De Voorzitter. — Van deze mededeling wordt aan de Eerste minister akte gegeven.

Il est donné acte de cette communication au Premier ministre.

Gebruik der talen bij het leger — Emploi des langues à l'armée

De Voorzitter. — Bij dienstbrief van 28 oktober 1986 heeft de minister van Landsverdediging aan de Senaat overgezonden, overeenkomstig artikel 32 van de wet van 30 juli 1938 betreffende het gebruik der talen bij het leger, het verslag over de toepassing van deze wet gedurende het jaar 1985.

Par dépêche du 28 octobre 1986, le ministre de la Défense nationale a transmis au Sénat, en conformité de l'article 32 de la loi du 30 juillet 1938 concernant l'usage des langues à l'armée, le rapport sur l'application de cette loi durant l'année 1985.

— Neergelegd ter griffie.

Dépôt au greffe.

De Voorzitter. — Van deze mededeling wordt aan de minister van Landsverdediging en van het Brusselse Gewest akte gegeven.

Il est donné acte de cette communication au ministre de la Défense nationale et de la Région bruxelloise.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN ORDRE DES TRAVAUX

De Voorzitter. — Dames en heren, wij zullen trachten onze werkzaamheden zo goed mogelijk te regelen, maar ik vrees dat het niet eenvoudig zal zijn. Er zijn in de Kamer blijkbaar heel belangrijke stemmingen bezig. U kent daarvan de weerslag op onze werkzaamheden.

Wij beginnen met de mondelinge vragen, dan komen de op de agenda ingeschreven voorstellen en ontwerpen van wet aan de orde, nadien volgen de stemmingen.

Les votes interviendront vraisemblablement vers 17 heures. Il n'y aura pas de votes demain.

Neuf interpellations figurent encore à notre ordre du jour. J'espère que nous pourrions en entendre quatre ou cinq aujourd'hui, les autres demain après-midi à partir de 14 heures 30, comme prévu.

L'assemblée est-elle d'accord sur cet ordre des travaux?

Is de Senaat het hiermee eens? (*Instemming.*)

Il en est donc ainsi.

Dan is hiertoe besloten.

QUESTION ORALE DE M. HAZETTE AU SECRETAIRE D'ETAT AUX AFFAIRES EUROPEENNES ET A L'AGRICULTURE SUR «L'INTERDICTION, EN REGION WALLONNE, DE PRATIQUER LA VACCINATION CONTRE LA PESTE PORCINE DANS LES ZONES OU CETTE DERNIERE SE MANIFESTE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HAZETTE AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR EUROPESE ZAKEN EN LANDBOUW OVER «HET VERBOD, IN HET WAALSE LANDSGEDELTE, OM INENTINGEN TEGEN DE VARKENSPEST TE VERRICHTEN IN DE GEBIEDEN WAAR DEZE VOORKOMT»

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Hazette au secrétaire d'Etat aux Affaires européennes et à l'Agriculture sur «l'interdiction, en région wallonne, de pratiquer la vaccination contre la peste porcine dans les zones où cette dernière se manifeste».

La parole est à M. Hazette.

M. Hazette. — Monsieur le Président, les foyers de peste porcine sont identifiés en région wallonne. Or, la vaccination est défendue dans les zones où ce fléau apparaît menaçant.

Maintes fois sollicités, les inspecteurs vétérinaires se disent dans l'impossibilité d'autoriser la vaccination sans un accord ministériel préalable.

L'honorable ministre pourrait-il me faire savoir s'il compte modifier à brève échéance la limite des zones dans laquelle cette vaccination est interdite?

M. le Président. — La parole est à M. Hansenne, ministre, qui répondra en lieu et place de son collègue concerné.

M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, la lutte contre la peste porcine classique est organisée au sein de la CEE. L'éradication est basée sur le principe du *stamping out*, c'est-à-dire la mise à mort de tous les porcs atteints et contaminés ou suspects de l'être.

La vaccination contre la peste ne constitue, dans le cadre de cette lutte organisée, que l'arme ultime utilisée en cas d'échec des autres mesures, et son usage est strictement limité aux zones où la densité de la population porcine est très importante.

En plus, l'utilisation de la vaccination comporterait d'autres désavantages, entre autres en ce qui concerne les échanges d'animaux vivants et de viandes, ce qui explique son abandon progressif dans le cadre du Marché commun.

Aussi la Belgique suit-elle cette politique et limite-t-elle au strict minimum les vaccinations contre la peste.

En Wallonie où, d'une part, aucun foyer primaire de peste porcine classique n'a été constaté et où, d'autre part, la densité de la population porcine est telle que les risques de dispersion de la maladie par voisinage sont négligeables, une vaccination ne s'impose certainement pas. Dès lors, je n'ai pas l'intention de toucher à l'interdiction actuelle sur ce plan.

La maladie y sera facilement maîtrisée sans aucun problème par une politique de *stamping out* suivie scrupuleusement et pour laquelle une indemnisation correcte des propriétaires concernés est prévue.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LUYTEN AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, OPENBAAR AMBT EN DECENTRALISATIE, OVER «DE OMZEILING VAN DE TAALWET BIJ DE UITREIKING VAN DE NIEUWE IDENTITEITSKAARTEN IN GEMEENTEN VAN DE BRUSSELSE AGGLOMERATIE»

QUESTION ORALE DE M. LUYTEN AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA FONCTION PUBLIQUE ET DE LA DECENTRALISATION, SUR «L'INOBSEVATION DE LA LOI LINGUISTIQUE DANS LA DELIVRANCE DES NOUVELLES CARTES D'IDENTITE DANS DES COMMUNES DE L'AGGLOMERATION BRUXELLOISE»

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Vervaeke, die namens de heer Luyten een mondelinge vraag stelt aan de minister van Binnenlandse Zaken, Openbaar Ambt en Decentralisatie, over «de omzeiling van de taalwet bij de uitreiking van de nieuwe identiteitskaarten in gemeenten van de Brusselse agglomeratie».

De heer Vervaeke. — Mijnheer de Voorzitter, mijn fractiegenoot, de heer Luyten, die vandaag samen met mijn andere fractiegenoten met «zending» is naar Hasselt en zich hiervoor laat verontschuldigen, heeft mij gevraagd de vraag in zijn plaats te stellen.

Uit recente inspectieverslagen van de Vaste Commissie voor taaltoezicht blijkt dat in verschillende Brusselse gemeenten, eentalige Franse loketbedienenden actief zijn als tewerkgestelde werklozen bij het uitreiken van de nieuwe identiteitskaarten. De ondervinding uit een kwalijk verleden leert hoe op gewone Vlaamse mensen daardoor een sterke taaldwang ontstaat waardoor zij hun rechten niet meer kunnen of durven opeisen. De taal van de identiteitskaarten is van groot belang, onder meer voor het opslaan van gegevens in het Rijksregister en heeft gevolgen van taalkundig-administratieve aard voor de betrokkenen. Hoeveel deze taaldwang langs gemeentelijke weg kon gaan, durf ik staven met een voorbeeld uit een recent verleden waarbij in een bepaalde Brusselse gemeente meer stemmen op de VU-lijst werden uitgebracht dan dat er Nederlandstalige identiteitskaarten in deze gemeente werden uitgereikt. Het blijkt dat de tewerkstelling van deze werklozen voor de uitreiking van de nieuwe identiteitskaarten geregeld werd door de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Tewerkstelling en Arbeid.

Daarom deze vragen:

1. Is bij het organiseren van deze tewerkstelling gewezen op de verplichte toepassing van de taalwet?
2. Zo ja, hoe zijn dan de overtredingen te verklaren?
3. Hebben de betrokken ministers al maatregelen genomen om onmiddellijk een einde te maken aan deze grove overtredingen van de taalwet? Zo neen, waarom niet? En wanneer menen de ministers te zullen optreden?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene, die antwoordt namens de minister van Binnenlandse Zaken en de minister van Tewerkstelling en Arbeid.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, de minister van Binnenlandse Zaken verstrekt volgend antwoord op deze vraag.

Het uitreiken van de nieuwe identiteitskaarten brengt voor de gemeenten bijkomende werkzaamheden met zich, die niet beperkt zijn tot de loketdienst, waarbij personeel omgang heeft met het publiek.

Ten einde deze supplementaire lasten op te vangen en de uitreiking van de identiteitskaarten en sociale-zekerheidskaarten vlot te laten verlopen,

konden de gemeentebesturen een beroep doen op tewerkgestelde werklozen.

De taalwetten dienen door de gemeentebesturen steeds te worden toegepast ook wanneer het om ter beschikking gestelde werklozen gaat. Er dienden dus ter zake geen specifieke richtlijnen verstrekt te worden.

Het komt in de eerste plaats de betrokken gemeenteverheid toe de vigerende taalwetgeving, namelijk artikel 21, paragraaf 5, van de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, na te leven in de gevallen waar personeelsleden omgang hebben met het publiek.

Ik zal niet nalaten de betrokken gemeentebesturen erop te wijzen dat de vigerende wetgeving strikt dient te worden nageleefd.

In het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad werden op 31 oktober 1986 laatstleden 56 011 nieuwe identiteitskaarten aan de burgers uitgereikt.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DENEIR AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN INSTITUTIONELE HERVORMINGEN OVER «DE REGELING INZAKE JAARLIJKSE VAKANTIE BIJ DEELTIJDSE ARBEID»

QUESTION ORALE DE M. DENEIR AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES ET DES REFORMES INSTITUTIONNELLES SUR «LA REGLEMENTATION EN MATIERE DE VACANCES ANNUELLES EN CAS DE TRAVAIL A TEMPS PARTIEL»

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Deneir voor het stellen van een mondelinge vraag aan de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen over «de regeling inzake jaarlijkse vakantie bij deeltijdse arbeid».

De heer Deneir. — Mijnheer de Voorzitter, het koninklijk besluit nr. 4 van 15 februari 1982 wijzigd de wetten op de vakantie voor werknemers. Het bepaalt dat de Koning een aantal praktische maatregelen zal nemen om de vakantieregeling bij deeltijdse arbeid uit te werken. Tot nu toe is het koninklijk besluit dat omschrijft wat moet worden verstaan onder overgang van het voltijdse naar het deeltijdse arbeidstelsel en dat een weerslag kan hebben op de berekeningswijze van de duurtijd van de vakantie, niet verschenen.

Hierdoor ontstaan in de praktijk moeilijkheden die leiden tot benadeling van en betwisting tussen de betrokken partijen.

Kan de minister mij mededelen: ten eerste, wat de oorzaak is van het niet-verschijnen van het besluit; ten tweede, of het besluit eerlang kan worden verwacht?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Dehaene.

De heer Dehaene, minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb de eer het geachte lid mee te delen dat, wat de regeling van de jaarlijkse vakantie betreft en in afwachting van het bedoeld koninklijk besluit, volgende praktische maatregelen worden toegepast.

Overeenkomstig de door de Rijks sociale Zekerheid verstrekte inlichtingen dienen de werkgevers op de driemaandelijkske loonaangiften de arbeidsprestaties aan te geven in verhouding tot het arbeidstempo gevolgd door de werknemer in uitvoering van zijn arbeidsovereenkomst.

Wanneer de duur van de dagelijkse prestaties 8 uren overschrijdt en het aantal dezer dagen wekelijks minder dan 5 beloopt, wordt het aantal effectief gewerkte dagen verkregen door het aantal uren werkelijke arbeid tijdens het kwartaal door 8 te delen.

Elk daggedeelte, ongeacht de duur van de arbeidsprestaties of het bedrag van het loon dat hierop betrekking heeft, moet als een volledige dag worden aangezien.

Op grond van het aantal volledige dagen aangegeven door de werkgever wordt, overeenkomstig de bij artikel 35 van het uitvoeringsbesluit van 30 maart 1967 betreffende de jaarlijkse vakantie vastgestelde schaal, het aantal vakantiedagen bepaald.

De aldus verworven vakantiedagen dienen, afgezien van het arbeidstelsel van toepassing op het ogenblik van de vakantie, aangerekend te worden als een arbeidstag in het toegepaste stelsel.

Artikel 63 van de wetten betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers bepaalt dat, alvorens de bij artikel 3 bedoelde reglementaire maatregelen te treffen — de maatregelen waar het geachte lid naar vraagt —, de regering het advies inwint van de Nationale Arbeidsraad.

Welnu, de bevoegde commissie van de Nationale Arbeidsraad heeft onlangs ter zake een akkoord bereikt en de Nationale Arbeidsraad voorziet dat er op 2 december 1986 een officieel advies zal worden uitgebracht.

Zodra ik bedoeld advies heb ontvangen, zal het desbetreffend koninklijk besluit worden opgesteld.

QUESTION ORALE DE M. SMITZ AU SECRETAIRE D'ETAT A LA SANTE PUBLIQUE ET A LA POLITIQUE DES HANDICAPES SUR « L'AMELIORATION DU SORT DES MOURANTS »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER SMITZ AAN DE STAATS-SECRETARIS VOOR VOLKSGEZONDHEID EN GEHANDICAPTENBELEID OVER « DE VERBETERING VAN DE STERVENSGELEIDING »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Smitz au secrétaire d'Etat à la Santé publique et à la Politique des Handicapés sur « l'amélioration du sort des mourants ».

La parole est à M. Smitz.

M. Smitz. — Monsieur le Président, en France, Michèle Barzach, ministre délégué, chargé de la Santé publique et de la Famille, vient, par une circulaire transmise à tous les préfets, de demander à ceux-ci qu'ils sensibilisent les directeurs de centres hospitaliers aux problèmes des mourants. Elle considère, en effet, qu'on se doit de mettre en œuvre les moyens existants pour soulager les souffrances et humaniser l'hôpital afin de soutenir les malades et leurs familles face au pénible chemin de l'agonie à la mort.

Avant la France, l'Angleterre a, dès 1967, créé des hospices qui se consacrent à ces malades condamnés. Le Canada et les Etats-Unis ont, quant à eux, intégré des « unités de soins palliatifs » à l'intérieur des hôpitaux classiques.

Ne conviendrait-il pas, madame le secrétaire d'Etat, de considérer ce problème essentiel et de prendre des mesures visant à améliorer le sort des mourants se trouvant soit à leur domicile, soit dans nos établissements hospitaliers? Ne conviendrait-il pas de réaliser également une campagne de sensibilisation tant auprès du personnel médical et paramédical que de l'ensemble de la population?

M. le Président. — La parole est à M. Mainil, secrétaire d'Etat, qui répondra en lieu et place de sa collègue concernée.

M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Pensions, adjoint au ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, dans notre société, la problématique autour du décès est étroitement liée au changement d'attitude envers le décès et au fait que la responsabilité en matière de santé n'incombe plus à la personne elle-même et à la famille, mais aux médecins et aux hôpitaux. De cette aliénation, il résulte que les hommes se sentent incapables de supporter la confrontation quotidienne avec la santé déprimante de personnes âgées ou la détresse persistante d'une personne ayant perdu son partenaire.

De plus, l'approche du décès et du deuil est encore insuffisamment intégrée dans le curriculum des formations médicales et paramédicales, bien qu'il existe déjà des cours et des sessions — non obligatoires — concernant ces thèmes.

En ce qui concerne le grand public, plusieurs organismes socioculturels ont récemment pris en considération des thèmes comme « l'approche de la mort et du deuil » dans le cadre de leurs programmes annuels.

La référence aux « hospices » en Angleterre, aux Etats-Unis et au Canada ne peut être sans plus transposée dans notre culture, même si la valeur de ces initiatives n'est pas mise en doute. Même si le premier hospice « St Chistoph's », dirigé par le Docteur Cicely Saunders et situé dans les faubourgs de Londres, peut être cité en exemple, il faut cependant relativiser l'importance de telles initiatives par rapport au contexte belge. En effet, le mouvement des *hospices for the dying* est né, en grande

partie en réponse au manque d'accessibilité des services de santé généraux dans les pays concernés.

Vous vous référez également à la création « d'unités de soins palliatifs » dans les hôpitaux classiques comme une formule possible d'assistance aux mourants. De telles initiatives, dont on trouve un exemple dans l'hôpital universitaire d'Oxford, n'ont pas que des avantages.

Lorsqu'on transfère les patients des divers départements vers un département spécial quand ils ont besoin de soins terminaux, on peut garantir des soins spécifiques de haute qualité en faveur des patients et de leur famille et assurer une formation de même qu'un entraînement spécifiques du staff, mais l'inconvénient est que le patient doit quitter l'équipe qui lui était familière et sera soigné par un personnel différent auquel il n'est pas habitué. Autre désavantage, le reste du personnel se verra encore davantage éloigné des mourants et de leurs proches. De tels départements ne paraissent souhaitables que dans les grands centres, où l'on pourrait rassembler les patients en état de coma prolongé, ceux dont le traitement de soins intensifs a été arrêté et ceux qui arrivent en état terminal dans le service des urgences. Ce seront donc des départements pour « traitement personnel intensif », au lieu de départements pour « traitement médical intensif ».

Il importe également de se référer aux possibilités existantes en matière de lutte contre la douleur. Elles permettent d'éviter que le patient terminal doive subir des douleurs insupportables ou une anesthésie portant atteinte à une vie qualitative et digne. Sur ce plan, la Belgique peut se baser sur les expériences étrangères.

Finalement, il ne paraît pas souhaitable de considérer le décès comme un « problème pathologique » qui doit être « traité » en développant des programmes thérapeutiques pour les mourants ou en faisant appel à des assistants professionnels. Le décès est un aspect normal de la vie. Dès lors, l'aide à une personne mourante peut être assurée, de préférence, par ceux qui, pendant la vie de celle-ci, lui étaient les plus proches. Ces personnes doivent toutefois pouvoir bénéficier d'un support de la part du personnel médical et paramédical et d'un environnement social plus large.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DENEIR AAN DE STAATS-SECRETARIS VOOR PENSIOENEN OVER « DE GELIJKE BEHANDELING VAN MANNEN EN VROUWEN INZAKE GEWAARBORGD INKOMEN VOOR BEJAARDEN »

QUESTION ORALE DE M. DENEIR AU SECRETAIRE D'ETAT AUX PENSIONS SUR « L'EGALITE DES DROITS DES HOMMES ET DES FEMMES EN MATIERE DE REVENU GARANTI AUX PERSONNES AGEES »

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Deneir voor het stellen van een mondelinge vraag aan de staatssecretaris voor Pensioenen over « de gelijke behandeling van mannen en vrouwen inzake gewaarborgd inkomen voor bejaarden ».

De heer Deneir. — Mijnheer de Voorzitter, de gelijke behandeling van mannen en vrouwen heeft ertoe geleid dat de vrouw in de pensioenregeling voor werknemers en voor zelfstandigen het pensioen tegen gezinsbedrag kan verwerven.

Dit is blijkbaar nog niet het geval in de regeling van het gewaarborgd inkomen voor bejaarden.

Kan de staatssecretaris mij mededelen: ten eerste, waarom in laatstgenoemde regeling geen gelijke behandeling is tot stand opbracht; ten tweede, of mag worden verwacht dat die gelijke behandeling er eerlang komt?

M. le Président. — La parole est à M. Mainil, secrétaire d'Etat.

M. Mainil, secrétaire d'Etat aux Pensions, adjoint au ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, la loi d'harmonisation des pensions du 15 mai 1984 a effectivement prévu, dans les régimes des salariés et des indépendants, l'extension aux femmes de la possibilité d'obtenir la pension au taux de ménage jusqu'alors réservé aux hommes.

Il est exact que cette extension n'a pas visé le régime du revenu garanti aux personnes âgées. Il y a, à cela, deux raisons.

La première, c'est que le revenu garanti aux personnes âgées, avantage gratuit à charge de l'Etat, ne peut être assimilé à une pension dont l'octroi découle de la carrière accomplie et des cotisations versées.

La seconde, c'est que l'extension de la pension de ménage aux femmes répondait à un souci d'égalité entre les hommes et les femmes. Or, l'honorable M. Deneir n'ignore pas que c'est ce même souci qui a conduit le gouvernement à poser au Conseil national du Travail la question de la généralisation de l'âge de la retraite.

Lorsque les femmes peuvent bénéficier du revenu garanti cinq ans plus tôt que les hommes, l'octroi à leur profit de cet avantage au taux de ménage aboutirait en fait à substituer la femme à l'homme pour l'ouverture de ce droit. En effet, le revenu garanti n'est octroyé qu'en l'absence de revenus du ménage. Comme le taux de ménage couvre par définition les deux conjoints, il serait donc accordé systématiquement à l'épouse aussi longtemps que l'époux n'a pas atteint l'âge de 65 ans.

Par contre, dans l'hypothèse d'une égalisation de l'âge de la retraite, il serait tout à fait légitime d'accorder le revenu garanti au taux de ménage sans distinction de sexe. C'est la philosophie qui inspire les négociations en cours.

Je puis assurer l'honorable M. Deneir que je veillerai à cet égard, comme pour toutes les mesures qui ont été prises au cours des dernières années, à ce que soit respectée une égalité de traitement totale entre les hommes et les femmes.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER WECKX AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, OPENBAAR AMBT EN DECENTRALISATIE, OVER «DE NALEVING VAN DE TAALWETGEVING BIJ DE UITREIKING VAN DE NIEUWE IDENTITEITSKAARTEN IN BRUSSEL-HOOFDSTAD»

QUESTION ORALE DE M. WECKX AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA FONCTION PUBLIQUE ET DE LA DECENTRALISATION, SUR «LE RESPECT DE LA LEGISLATION LINGUISTIQUE DANS LA DELIVRANCE DES NOUVELLES CARTES D'IDENTITE A BRUXELLES-CAPITALE»

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Weckx voor het stellen van een mondelinge vraag aan de minister van Binnenlandse Zaken, Openbaar Ambt en Decentralisatie, over «de naleving van de taalwetgeving bij de uitreiking van de nieuwe identiteitskaarten in Brussel-Hoofdstad».

De heer Weckx. — Mijnheer de Voorzitter, om de uitreiking van de nieuwe identiteitskaarten te bespoedigen werden in vele gemeenten tewerkgestelde werklozen ingezet. Zo ook in de gemeenten van het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

Nu bereiken ons berichten dat in de Brusselse gemeenten deze mensen vaak enkel Franstalig zijn en dat ze desondanks toch aan het loket worden ingezet. Daardoor wordt de facto afbreuk gedaan aan de taalwetgeving bij de uitreiking van de tweetaligheid voorschrijft aan personeelsleden die in contact komen met het publiek.

Graag vernam ik van de heer minister welke maatregelen hij zal nemen om aan deze onwettelijkheid een einde te maken. Tevens had ik graag geweten hoeveel nieuwe identiteitskaarten reeds uitgereikt zijn in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad.

M. le Président. — La parole est au ministre Hansenne qui répondra en lieu et place de son collègue de l'Intérieur, de la Fonction Publique et de la Décentralisation.

M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, la question de M. Weckx ressemblant comme une sœur à celle posée par M. Luyten, le ministre de l'Intérieur considère que la réponse qu'il convient d'y apporter est la même que celle donnée à M. Luyten.

M. le Président. — Mesdames, messieurs, les ministres concernés étant retenus à la Chambre, je vous propose d'entendre la suite des questions orales dès qu'ils seront libérés. (*Assentiment.*)

PROPOSITION DE LOI VISANT A INTRODUIRE LE REVISORAT D'ENTREPRISES DANS LES INSTITUTIONS D'ENSEIGNEMENT SUBVENTIONNE

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE PREMIER DE LA LOI DU 21 FEVRIER 1985 RELATIVE A LA REFORME DU REVISORAT D'ENTREPRISES

Discussion générale

VOORSTEL VAN WET STREKKENDE OM HET BEDRIJFSREVISORAT IN TE VOEREN IN DE INSTELLINGEN VAN HET GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN ARTIKEL 1 VAN DE WET VAN 21 FEBRUARI 1985 TOT HERVORMING VAN HET BEDRIJFSREVISORAT

Algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous abordons l'examen des propositions de loi relatives au revisorato d'entreprises.

Wij vatten de beraadslaging aan over de voorstellen van wet betreffende het bedrijfsrevisorat.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Hofman, rapporteur. — Monsieur le Président, votre commission de l'Economie, lors de sa réunion du 30 septembre 1986, a examiné conjointement les deux propositions de loi visant à modifier la loi du 21 février 1985 relative à la réforme du revisorato d'entreprises. Elles ont, en effet, le même objet. Elles visent à mettre dans le champ d'application de cette loi les institutions d'enseignement subventionné.

Cette modification est motivée par la plus grande autonomie budgétaire dont jouissent ces institutions et a pour but de fournir aux travailleurs siégeant dans les conseils d'entreprise des informations comparables à celles reçues par les travailleurs des entreprises concernées par la loi.

Le Conseil de l'Institut des réviseurs d'entreprises, dont l'avis avait été demandé, a formulé trois remarques: le contrôle des comptes des institutions du secteur non marchand relève de la compétence des réviseurs; une révision efficace est liée à l'existence d'un système et de règles comptables clairement définis et correspondant à des normes admises; les motivations des deux propositions sont différentes, la première suivant l'accord sur la certification de l'information des conseils d'entreprise tandis que la seconde insiste sur l'influence positive de la révision de la gestion.

Cependant, le conseil de l'Institut des réviseurs d'entreprises précise qu'il n'entend pas intervenir dans cette discussion politique.

Lors de la réunion, certains commissaires ont rappelé l'existence d'élections sociales dans ces institutions et ont insisté sur la nécessité de fournir une information correcte aux travailleurs.

D'autres commissaires ont mis en évidence le caractère non commercial des institutions d'enseignement subventionné et l'absence de normes comptables.

Le ministre a insisté, tout en reconnaissant le droit aux conseils d'entreprise des institutions d'enseignement subventionné d'obtenir une information correcte, sur le traitement différent qui serait réservé aux écoles des différents réseaux.

L'article unique de chacune de ces deux propositions et, par conséquent, les deux propositions de loi ont été rejetés par 8 voix contre 7 et une abstention. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, ik kan me bezwaarlijk richten tot de dames en heren van de regering want ze zijn hier niet aanwezig.

Het regeringsontwerp dat ten grondslag lag aan de wet van 21 februari 1985 tot hervorming van het bedrijfsrevisorat hield aanvankelijk geen

enkele uitzondering in voor de instellingen van het vrij onderwijs. De uitzondering is het resultaat van een amendement van de regering, geïnspireerd door het Nationaal Secretariaat van het katholiek onderwijs, tot grote verwondering en ergernis van heel wat parlementsleden, ook van de CVP. Zo verklaarde de CVP-fractie leider in de Kamer dat « afbreuk wordt gedaan aan het informatierecht van de ondernemingsraad binnen de gesubsidieerde onderwijsinstellingen ». Zijn protest werd niet gehoord.

Laten we één ding toegeven: de basiswetgeving op de ondernemingsraden van 1948 werd in de eerste plaats bedacht voor de industriële en de commerciële ondernemingen. Dat is juist maar gaandeweg werden door de wetgever en de bevoegde ministers, ook door de minister van Economische Zaken in de vorige legislatuur, inspanningen gedaan om de wetgeving op de ondernemingsraden zo aan te passen en te interpreteren dat ze hanteerbaar werd voor de ondernemingen zonder industriële of handelsfinaliteit, met inbegrip van de onderwijsinstellingen.

Ik denk onder meer aan de wet van 1975 waarbij de wet werd uitgebreid tot de *non-profit*-instellingen. Ik verwijs naar de circulaire van minister Eyskens — toen minister van Economische Zaken — van 15 februari 1985. De datum is pikant: twee dagen na de eindstemming in de Senaat over de wet tot hervorming van het bedrijfsrevisorat. De minister gaf richtlijnen over de wijze waarop het koninklijk besluit van 27 november 1973 over de financieel-economische informatie aan de ondernemingsraden moest worden geïnterpreteerd voor de onderwijsinstellingen. Deze circulaire was grotendeels gebaseerd op een advies ter zake van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven.

Het moet dus zijn dat minister Eyskens toch wel overtuigd was van de noodzaak, de mogelijkheid of de wenselijkheid om de vrije scholen te laten « meegenieten » van de basiswetgeving inzake bedrijfsdemocratie.

Het argument dat een revisor weinig of niets te controleren heeft in de instellingen van het vrij onderwijs, aangezien alle geld van de overheid komt en er dubbelure kan ontstaan met de verificateurs en de regeringscommissarissen, houdt geen steek. Ten eerste, weet iedereen dat nogal wat scholen — niet alle, maar heel wat — over andere financiële middelen beschikken dan de werkings- en uitrustingstoelagen van de overheid. Ten tweede, zijn er de gegevens in verband met het patrimonium van dezelfde scholen die niet onbelangrijk zijn. Ten derde, is er vooral het feit dat er nog andere vrije instellingen bestaan, met het statuut van een VZW, die ook grotendeels leven uit de hand van de subsidiërende overheid en waarvoor de hervormde wet op het bedrijfsrevisorat wel degelijk integraal van toepassing is.

Ik denk hier aan de ziekenhuizen, de medisch-pedagogische instellingen, de bejaardentehuizen, de tehuizen voor jeugdbescherming enzovoort. Het enige verschil is, vrees ik, dat de koepelorganisaties van deze instellingen iets minder bedreven zijn in het lobbyen dan de monseigneurs van de Guimardstraat. Ik zeg dit met de nodige eerbied.

Het is verontrustend dat de regering, zowel de huidige als de vorige, het NSKO ten volle heeft gevolgd in zijn totaal aberrante opvatting dat ondernemingsraden eigenlijk niet thuishoren in onderwijsinstellingen. Dit is immers de basishouding waarop het NSKO steunt om zich met man en macht te blijven verzetten tegen het verstrekken van financieel-economische informatie aan de ondernemingsraad en tegen het aanvaarden van het bedrijfsrevisorat.

In dat verband lijkt het me nuttig een omzendbrief te citeren van het Nationaal Secretariaat van het katholiek onderwijs van 28 februari 1985 betreffende de ministeriële circulaire van 15 februari 1985 waarover ik reeds sprak. Ik heb de circulaire alleen in het Frans, daarom moet ik ook in het Frans citeren: « La directive ministérielle prouve à nouveau que le conseil d'entreprise — qui a été imposé à l'enseignement libre, et au seul enseignement libre, sans la moindre consultation préalable des pouvoirs organisateurs — ne constitue pas la structure idoine de participation pour une communauté éducative. En effet, une communauté éducative ne se limite pas à l'employeur et aux travailleurs, mais elle englobe aussi les élèves et leurs parents. D'autre part, le conseil d'entreprise est une structure purement socio-économique. Il n'est pas une structure pédagogique, de sorte que l'objectif majeur de l'enseignement y est subordonné à des conditions socio-économiques. » Ondertekend monseigneur Daelemans.

Ik heb voorts vastgesteld dat de hervormingswet van 21 februari 1985 voldoende soepel werd geformuleerd om de niet-commerciële ondernemingen de nodige tijd te geven om zich voor te bereiden op het samenspel

met de revisoren. Daar waar de wet op 1 maart 1986 in werking trad voor de handelsondernemingen, wordt ze voor de niet-commerciële ondernemingen bijvoorbeeld maar van kracht van 28 februari 1987 af waarvoor, neem ik aan, nog specifieke koninklijke besluiten zullen worden uitgevaardigd.

Tenslotte wil ik beklemtonen dat de participatie van de werknemers in de onderwijssector, onder meer door het recht op juiste informatie te verzekeren, in de toekomst nog meer zin zal hebben naarmate de ministers van Onderwijs hun plannen zullen doordrijven om de scholen, misschien ook in het officiële net, te responsabiliseren door systemen van forfaitaire subsidiëringen. Het wetsvoorstel van collega de Wasseige c.s. verdient dus te worden goedgekeurd door een meerderheid van deze vergadering. Het zou getuigen van parlementaire onafhankelijkheid, democratische zin en vooruitziendheid. (*Applaus op de socialistische banken en op de banken van Agalev en Ecolo.*)

M. le Président. — La parole est à M. Lepaffe.

M. Lepaffe. — Monsieur le Président, monsieur le ministre, la décision prise en commission de l'Economie — par une marge étroite, certes — de repousser les propositions dont nous discutons, cette décision a causé de vifs regrets dans une partie des milieux directement intéressés de l'enseignement libre.

Pour une fois, le membre de l'opposition que je suis peut dire que la première intention du gouvernement était la bonne, à savoir introduire un projet par lequel les enseignements libre et subsidié bénéficient également du concours d'un reviseur d'entreprises.

C'est en raison des réactions très vives constatées dans les milieux intéressés, que les deux propositions de loi, émanant d'une part, de M. de Wasseige et, d'autre part, de M. Lagasse et de moi-même, ont été déposées à l'époque et elles correspondent à l'ensemble des vues exprimées par les ministres eux-mêmes.

M. Marc Eyskens avait, en effet, déclaré clairement que le rôle pédagogique et didactique du reviseur d'entreprises était extrêmement important.

Le ministre, répondant en commission, n'a pas dit que les propositions de loi étaient à rejeter. Il s'est contenté de dire que, pour qu'elles soient acceptables, elles devaient s'appliquer à tous les réseaux d'enseignement, ce qui est oublier une différence essentielle, à savoir que l'enseignement officiel est déjà soumis, au départ, à une série de contrôles qu'il faudrait dès lors, dans son hypothèse de travail, aménager totalement.

Le plus surprenant, à mon sens, est de voir refuser à des établissements, gérés par des personnes qui ne doivent pas nécessairement présenter toutes les connaissances comptables et administratives requises, l'aide du conseiller le plus compétent en la matière. Autrement dit, on les expose, souvent contre leur gré, à des erreurs comptables et administratives dont le résultat financier peut être très lourd pour les institutions elles-mêmes et entraîner parfois des conséquences tragiques.

M. Egelmeers, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Dès lors, j'espère que notre assemblée aura à cœur de revenir au projet initial du gouvernement et, là où existent des conseils d'entreprise dans l'enseignement subsidié, leur permettra de mieux faire leur travail avec le concours d'un reviseur compétent, assermenté, qui a accompli les études adéquates. Le gouvernement concrétisera sa publicité actuelle pour plus de clarté et de transparence, en prévoyant une comptabilité gérée de manière plus efficace et plus simple pour les institutions mêmes qu'il entend protéger.

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, la proposition de loi qui émane du groupe socialiste, mais qui est identique à celle de MM. Lagasse et Lepaffe, n'a rien de révolutionnaire. Elle vise à supprimer un privilège, à nos yeux, excessif, qui ne concerne d'ailleurs qu'un nombre restreint d'établissements. Il ne faut pas croire, comme le laissent entendre certains milieux de l'enseignement catholique, que tous les établissements sont visés. Il s'agit seulement de ceux qui, en vertu de la loi de 1948, ont déjà un conseil d'entreprise. Les autres établissements, je le

répète, ne sont pas du tout concernés. Nous nous inscrivons dans la logique de la loi sur le revisorat d'entreprises.

Chose curieuse, seules échappent à cette loi sur le revisorat les institutions d'enseignement libre et non pas les autres institutions libres comme, par exemple, les hôpitaux ou d'autres œuvres d'assistance. Pour autant qu'elles émargent à la loi de 1948 et aient un conseil d'entreprise, elles sont tenues, en vertu de cette loi, à avoir un reviseur. Il s'agit là d'une discrimination.

Le ministre conteste, lui, le bien-fondé de notre proposition en prétendant que nous allons introduire une discrimination entre les réseaux d'enseignement. C'est tout à fait faux. Tout le monde sait que la loi de 1948 sur les conseils d'entreprise ne concerne pas les services publics, pour la bonne raison que les contrôles financiers et de gestion, ainsi que ceux se rapportant aux relations de travail, sont organisés d'une tout autre manière.

Tout récemment, le ministre Maystadt, lors d'une réunion de la commission de l'Economie, a dit qu'il fallait introduire les conseils d'entreprise dans l'enseignement officiel, et ce contrairement à ce qu'il avait déclaré quelques mois plus tôt à la Chambre. Il faut avouer que l'on comprend mal cette hérésie.

Quels sont, en fait, les arguments avancés contre notre proposition? Tout d'abord, comme je viens de le souligner, on établirait une soi-disant différence entre les deux réseaux.

Un autre argument est basé sur le fait que, dans l'enseignement, la plus grosse part des charges est représentée par les traitements du personnel enseignant, à concurrence de 85 ou 90 p.c., auxquels il convient d'ajouter quelques subsides de fonctionnement. Dès lors, le contrôle effectué par les reviseurs ne concernerait que 5 p.c. des dépenses. C'est encore faux, monsieur le ministre. Pourquoi? Parce que vous raisonnez en considérant l'ensemble des institutions et en particulier les petites.

Mais pensez, par exemple, aux universités libres. Et il ne s'agit plus ici d'une question d'enseignement confessionnel ou non; l'ULB et la Vub sont également en cause. Dans les universités, on gère des montants beaucoup plus importants que les 5 p.c. auxquels on veut nous faire croire. Par conséquent, ce deuxième argument ne tient pas puisqu'il concerne uniquement des institutions d'une certaine importance, ayant déjà un conseil d'entreprise, et gérant un patrimoine important.

Autre argument: la rétribution du reviseur grèvera le budget des institutions. Il est vrai qu'une petite école rurale libre n'aura pas de quoi payer un reviseur. Mais, je le répète, les petites écoles n'ayant pas de conseil d'entreprise ne sont pas concernées. Par conséquent, l'argument de la charge supplémentaire, d'ailleurs minime, ne tient pas, surtout si l'on considère tout ce que peut apporter un reviseur en matière de contrôle et d'aide à une gestion efficace.

Donc, une fois de plus, dans ce domaine, on met en avant les petites institutions non concernées afin de protéger les privilèges de quelques grandes institutions. Cela me paraît tout à fait anormal en l'occurrence. *(Applaudissements sur les bancs socialistes et Ecolo.)*

M. Leemans reprend la présidence de l'assemblée

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole...

M. de Wasseige. — N'y a-t-il pas une réponse du gouvernement, monsieur le Président?

M. le Président. — Le ministre responsable n'est pas présent, monsieur de Wasseige.

La parole est à M. Lepaffe.

M. Lepaffe. — Monsieur le Président, je voudrais tout de même souligner — malgré la présence sympathique de M. Hansenne qui n'est pas responsable de cette situation — que la notion de débat parlementaire que nous évoquons souvent est ici réduite comme une peau de chagrin. Nous avons d'abord connu les pouvoirs spéciaux; maintenant nous n'avons plus droit à la réponse des ministres. Je pose la question: notre présence ici a-t-elle encore un sens? Nous pourrions peut-être enregistrer à domicile nos différents travaux; nous gagnerions tous du temps. *(Applaudissements sur de nombreux bancs.)*

M. le Président. — Monsieur Lepaffe, je tiens à exprimer devant le Sénat l'opinion dont je viens de faire part à M. le greffier.

Si la situation n'évolue pas, je ne convoquerai plus le Sénat avant d'être tout à fait sûr de la présence des ministres concernés.

Si la majorité du gouvernement est composée de membres de la Chambre, ceux-ci sont cependant tenus d'être présents au Sénat. *(Applaudissements sur de nombreux bancs.)* Ce n'est vraiment plus sérieux, cette façon de travailler! Hier, j'ai dû clore la séance à 15 heures 15, à cause de l'absence des ministres. Et pourtant, des votes n'étaient pas prévus à la Chambre, comme c'est le cas aujourd'hui.

Je le répète: ce n'est pas sérieux!

Vous voyez que je suis entièrement d'accord avec vous, monsieur Lepaffe.

M. Lallemand. — Monsieur le Président, je souhaiterais en tout cas entendre la réponse de M. le ministre Maystadt. Des rapports détaillés nous ont été faits sur d'importantes propositions de loi. Il est normal que le ministre fasse également connaître son point de vue.

Par conséquent, je vous propose d'attendre cette réponse avant de procéder au vote sur cette proposition.

M. le Président. — Je suis d'accord, monsieur Lallemand.

QUESTION ORALE DE M. VAES AU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE SUR «L'AVENIR DU PROJET DE CONSTRUCTION DE L'USINE DE RETRAITEMENT DES DECHETS NUCLEAIRES SUR LE SITE D'EUROCHEMIC»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VAES AAN DE STAATS-SECRETARIS VOOR ENERGIE OVER «DE PLANNEN VOOR DE BOUW VAN EEN OPWERKINGSFABRIEK VAN KERNAFVAL OP HET TERREIN VAN EUROCHEMIC»

M. le Président. — La parole est à M. Vaes pour poser une question orale au secrétaire d'Etat à l'Energie sur «l'avenir du projet de construction de l'usine de retraitement des déchets nucléaires sur le site d'Eurochemic».

M. Vaes. — Monsieur le Président, la décision de ce 4 novembre de la société allemande DWK de ne pas participer au projet de construction de l'usine de retraitement des déchets de combustible nucléaire sur le site de l'ancienne usine Eurochemic à Dessel force les électriciens et le gouvernement à devoir repréciser aujourd'hui la politique globale qu'ils entendent promouvoir pour assurer la gestion des déchets radioactifs de nos centrales nucléaires.

Pour voir clair dans la question, monsieur le secrétaire d'Etat ne pourrait-il d'abord nous préciser:

1. Quel est le volume annuel et la nature des déchets radioactifs actuellement produits par les centrales nucléaires belges?

2. Quelle est la nature et l'efficacité à terme des différents procédés utilisés actuellement par les producteurs pour stocker sur place, évacuer ou retraiter les déchets de combustible nucléaire qu'ils produisent? Il s'agit donc d'une question de vérification des opérations.

Par ailleurs, connaissant aujourd'hui le refus des Allemands de participer au projet d'usine de retraitement à Dessel, quelles sont les solutions techniquement, écologiquement et économiquement crédibles que le ministre peut proposer et négocier avec les électriciens pour assurer une gestion coordonnée de l'ensemble des déchets radioactifs produits par nos centrales nucléaires?

M. le Président. — La parole est à M. Aerts, secrétaire d'Etat.

M. Aerts, secrétaire d'Etat à l'Energie, adjoint au ministre des Affaires économiques. — Monsieur le Président, on décharge chaque année d'un réacteur de 1 000 mégawatts électriques 26 tonnes de combustibles épuisés. Rappelons que la puissance du parc belge s'élève, depuis 1985, à 5 400 mégawatts, ce qui correspond à 130 tonnes de combustibles épuisés annuellement pour tout le parc nucléaire.

Ces combustibles sont stockés pendant un an au moins en piscine de désactivation auprès du réacteur. Ils sont ensuite transportés à l'usine de retraitement de La Hague, en France, pour y être retraités.

Les contrats qui lient les producteurs belges à l'usine de La Hague permettent d'assurer le retraitement de 40 p.c. du combustible qui aura été déchargé de nos centrales d'ici à 1994.

L'usine de Dessel, si elle avait été remise en marche, aurait permis de retraiter progressivement le reste.

Il faudra donc que nos producteurs d'électricité concluent de nouveaux contrats de retraitement avec la France, la Grande-Bretagne ou la République fédérale d'Allemagne.

Il y a lieu de noter que ces contrats n'ont aucun caractère d'urgence, étant donné que le combustible déchargé de nos centrales peut être stocké pendant de nombreuses années dans les piscines de stockage de ces centrales, ou même, être stocké à sec selon une méthode développée récemment.

Au cours du retraitement, on isole les produits de fission, qui représentent environ 3,5 p.c. en poids du combustible retraité. Ces produits de fission seront renvoyés en Belgique après conditionnement par l'usine de retraitement sous diverses formes, ainsi que des déchets technologiques issus de ces opérations.

Pour fixer les idées, voici ramenée à la quantité de combustible déchargée annuellement d'une centrale de 1 000 mégawatts électriques — 26 tonnes — une répartition type, selon leur nature, des déchets que l'usine de La Hague se propose de nous renvoyer :

- Déchets de haute activité vitrifiés : 4 m³;
- Déchets de haute activité enrobés de ciment : 20 m³;
- Déchets contaminés alpha enrobés dans le ciment : 30 m³;
- Déchets de moyenne activité enrobés dans le bitume : 15 m³;
- Déchets de basse activité conditionnés : 100 m³.

Outre les déchets produits au cours du retraitement des combustibles, les centrales nucléaires produisent des déchets d'exploitation : boues de purification, filtres, etc.

Ceci représente un complément de 180 mètres cubes par an de déchets faiblement actifs conditionnés, par tranche de 1 000 mégawatts électriques.

En réponse à votre deuxième question, je vous informe que la politique suivie en Belgique, comme dans la plupart des pays qui ne disposent pas de réserves considérables d'uranium naturel, est de retraiter le combustible irradié en vue de récupérer et de recycler l'uranium restant et le plutonium formé.

De cette manière on isole les produits de fission qui sont les vrais déchets de la production d'énergie d'origine nucléaire. Les produits de fission sont vitrifiés et destinés à être enfouis dans des formations géologiques stables après une période de désactivation de quelques dizaines d'années.

Certains pays, tels que la Suède, envisagent à long terme d'enfouir la totalité du combustible irradié, contenant l'uranium résiduel et le plutonium formé.

Ceci suppose qu'on laisse se désactiver le combustible pendant quelques dizaines d'années avant de le conditionner en vue de l'enfouissement en couches géologiques profondes.

Comme les combustibles déchargés des centrales doivent subir un stockage plus ou moins prolongé en piscine de désactivation en vue soit de leur retraitement, soit de leur conditionnement pour enfouissement, il est toujours possible de passer d'une politique à l'autre.

Une décision sur un changement de politique ne présente aucun caractère d'urgence.

En Belgique, l'option actuelle est de retraiter, en vue notamment de diminuer les quantités de déchets et en particulier de plutonium à enfouir en couches géologiques profondes, ce qui réduit l'impact de l'énergie nucléaire sur l'environnement.

La gestion des déchets radioactifs a été confiée à un organisme public, conformément à la loi budgétaire du 8 août 1980. Cet organisme, l'Ondraf/Niras, coordonne et contrôle les opérations de conditionnement, de stockage et d'évacuation des déchets.

Il décide également des programmes de recherche et développement en matière de stockage en couches géologiques profondes, exécutés par le Cen/SCK.

Le fait de renoncer au retraitement en Belgique et de le faire exécuter à l'étranger n'a que peu d'influence sur la politique de gestion des déchets radioactifs, puisque ces déchets sont renvoyés en tout état de cause en Belgique par le pays où se passe le retraitement.

QUESTIONS ORALES DE M. SMITZ À M. DAMSEAUX, MINISTRE DE L'ÉDUCATION NATIONALE, SUR « LES DISPOSITIONS RELATIVES À LA MISE EN DISPONIBILITÉ PAR DÉFAUT D'EMPLOI ET À LA REAFFECTATION DANS L'ENSEIGNEMENT DE L'ÉTAT » ET SUR « LA FORMATION CONTINUÉE DU PERSONNEL ENSEIGNANT »

MONDELINGE VRAGEN VAN DE HEER SMITZ AAN DE HEER DAMSEAUX, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « DE MAATREGELEN IN VERBAND MET HET OP NON-ACTIEF STELLEN EN DE REAFFECTATIE IN HET RIJKSONDERWIJS ALS GEVOLG VAN DE VERMINDERING VAN HET AANTAL ARBEIDSPLAATSEN » EN OVER « DE PERMANENTE VORMING VAN HET ONDERWIJZEND PERSONEEL »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle les questions orales de M. Smitz à M. Damseaux, ministre de l'Éducation nationale, sur « les dispositions relatives à la mise en disponibilité par défaut d'emploi et à la réaffectation dans l'enseignement de l'État » et sur « la formation continuée du personnel enseignant ».

La parole est à M. Smitz.

M. Smitz. — Monsieur le Président, ma première question a pour objet les dispositions relatives à la mise en disponibilité par défaut d'emploi et à la réaffectation dans l'enseignement de l'État.

Les chefs d'établissement de l'enseignement de l'État ont reçu une circulaire concernant l'exécution des mesures de Val-Duchesse relatives à la mise en disponibilité par défaut d'emploi et à la réaffectation dans l'enseignement de l'État.

Dans cette circulaire datée du 1er octobre 1986, arrivée dans les écoles le 7 octobre, le ministre de l'Éducation nationale précise que « les résultats des négociations au sein du comité de secteur X sont repris dans un protocole dont les principes essentiels » sont résumés dans ladite circulaire.

Mes questions sont précises :

a) Est-il exact que le projet de protocole n'avait pas été soumis aux organisations syndicales, lorsque la circulaire incriminée a été envoyée dans les établissements d'enseignement ?

b) Pourquoi le ministre a-t-il laissé sous-entendre qu'un projet de protocole existait ?

c) Quand ce protocole a-t-il été transmis aux organisations syndicales ?

d) Quel a été l'avis des trois organisations syndicales représentatives ?

e) Pourquoi les enseignants de l'État doivent-ils demander au ministre un traitement d'attente, alors que les documents administratifs ad hoc existent et sont utilisés depuis longtemps ?

Ma deuxième question a trait à la formation continuée du personnel enseignant.

Après les accords de Val-Duchesse, le gouvernement a annoncé qu'un montant de 800 millions était prévu au budget des ministères de l'Éducation nationale et de l'Enseignement pour permettre des actions de formation continuée du personnel enseignant, sur un article distinct.

M. le ministre voudra bien me faire connaître les renseignements suivants :

a) Quelle est la répartition linguistique de ce montant de 800 millions ?

b) A l'intérieur des enveloppes linguistiques, quelle est la répartition par réseau ?

c) Quelles sont les conditions à remplir pour obtenir cette aide financière du département ?

d) Qui désigne les enseignants mis à la disposition des actions de formation ainsi que les stagiaires ou CST remplaçant les enseignants chargés d'une mission de formation ?

e) Les exécutifs communautaires étant compétents en matière de formation continuée du personnel enseignant de l'État peuvent-ils obtenir une aide du département ?

Enfin, le Pacte scolaire ne prévoit absolument pas d'accorder des subsides à l'enseignement subventionné pour des actions de formation continuée du personnel enseignant. Chaque pouvoir organisateur a la maîtrise de cette formation ainsi que la responsabilité financière.

Comment justifiez-vous, monsieur le ministre, une décision gouvernementale accordant 800 millions pour la formation continuée des enseignants des trois réseaux, qui est en contradiction flagrante avec les textes et l'esprit du Pacte scolaire.

M. le Président. — La parole est à M. Damseaux, ministre.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, en réponse aux questions très précises de M. Smits à propos de la mise en disponibilité par défaut d'emploi et à la réaffectation dans l'enseignement de l'Etat, je m'efforcerai d'apporter des réponses tout aussi précises.

Toutefois, je dois d'abord rappeler que les ministres de l'Education nationale se sont engagés à prendre toutes les dispositions nécessaires pour réaffecter aussi rapidement et aussi complètement que possible les membres du personnel qui ont perdu totalement ou partiellement leur emploi, et cela non seulement pour réduire la différence entre le nombre d'emplois budgétaires et le nombre d'emplois organiques, mais aussi et surtout pour éviter que soient prises d'autres mesures telles que la réduction du traitement d'attente ou la mise en disponibilité partielle. C'est dans ce contexte qu'est intervenue la circulaire du 1er octobre 1986.

Le comité de négociation du secteur X s'est réuni les 19 août, 26 août, 4 septembre et 9 septembre 1986.

C'est en séance du 9 septembre 1986 que fut soumis aux deux organisations syndicales représentatives — et non au trois — le projet de protocole élaboré en conclusion des négociations menées antérieurement.

La circulaire du 1er octobre 1986 ne reprend que les points contenus dans ce projet de protocole qui ont été discutés au cours de la réunion du 9 septembre et que les représentants des organisations syndicales n'ont pas contestés.

Le texte définitif de ce protocole sera soumis incessamment à la signature des représentants de l'autorité et des organisations syndicales.

Il faut aussi constater que cette circulaire du 1er octobre 1986 ne fait que rappeler des règles qui sont applicables depuis l'entrée en vigueur du statut du 22 mars 1969.

Le seul élément neuf réside dans l'invitation qui est faite aux enseignants de l'Etat de demander le bénéfice du traitement d'attente pour la part de charge qu'ils ont perdue.

S'il est vrai, comme le souligne l'honorable membre, que les documents ad hoc existent et sont utilisés depuis longtemps, il est tout aussi vrai que des enseignants négligent d'introduire ces documents soit par omission, soit aussi parce qu'ils se contentent d'une solution qui leur permet de ne prester qu'une partie des heures pour lesquelles ils sont rémunérés.

Ce sont ces situations que le ministre a pour devoir de rechercher, de manière à compléter l'horaire des personnes concernées et à réduire ainsi le nombre d'emplois budgétaires.

Je réponds maintenant à la seconde question de M. Smits sur la formation continuée du personnel enseignant.

La répartition des 800 millions se fera sur la base de la clé de répartition habituelle: 440 millions pour le secteur néerlandophone et 360 millions pour le secteur francophone.

Une concertation avec les différents réseaux et la Communauté éducative permettra d'aider à définir les modalités pratiques de mise en œuvre des actions de formation continuée.

Comme il s'agit d'un budget géré distinctement par chacun des ministres de l'Education nationale, il n'est pas prévu d'intervention des Communautés.

En outre, j'estime que la décision gouvernementale d'octroyer un crédit qui offrira aux enseignants des possibilités de formation complémentaire, l'organisation systématique de recyclages et notamment sous la forme de congés sabbatiques, n'a rien de contraire aux dispositions et à l'esprit du Pacte scolaire.

En effet, il s'agira, par cette disposition, de permettre aux enseignants d'acquérir un complément de formation pouvant déboucher sur l'acquisition d'un titre, voire d'un diplôme supplémentaire, pour mieux faire face aux besoins nouveaux de l'enseignement.

QUESTIONS ORALES DE M. MOUTON A M. DAMSEAUX, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR «L'INTERDICTION FAITE AUX POUVOIRS ORGANISATEURS DE L'ENSEIGNEMENT SUBVENTIONNE OFFICIEL OU LIBRE DE NOMMER DU PERSONNEL ENSEIGNANT AVANT LE 1er JANVIER 1987» ET SUR «LES 224 STAGIAIRES A REPARTIR ENTRE L'ENSEIGNEMENT DE L'ETAT ET L'ENSEIGNEMENT SUBVENTIONNE OFFICIEL»

MONDELINGE VRAGEN VAN DE HEER MOUTON AAN DE HEER DAMSEAUX, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER «HET VERBOD OPGELEGD AAN DE INRICHTENDE MACHTEN VAN HET OFFICIEEL EN HET VRIJ GESUBSIDIEERD ONDERWIJS OM VOOR 1 JANUARI 1987 LEERKRACHTEN TE BENOEMEN» EN OVER «DE 224 STAGIAIRS TE VERDELEN TUSSEN HET RIJKS-ONDERWIJS EN HET OFFICIEEL GESUBSIDIEERD ONDERWIJS»

M. le Président. — La parole est à M. Mouton pour poser deux questions orales à M. Damseaux, ministre de l'Education nationale, sur «l'interdiction faite aux pouvoirs organisateurs de l'enseignement subventionné officiel ou libre de nommer du personnel enseignant avant le 1er janvier 1987» et sur «les 224 stagiaires à répartir entre l'enseignement de l'Etat et l'enseignement subventionné officiel».

La parole est à M. Mouton.

M. Mouton. — Monsieur le Président, ma première question est celle-ci: par circulaire du 18 août 1986, sans références, et émanant directement du cabinet, le ministre de l'Education nationale a communiqué aux chefs d'établissement et aux pouvoirs organisateurs de l'enseignement subventionné libre et officiel les modifications apportées à l'arrêté royal du 27 juillet 1976 réglementant la mise en disponibilité par défaut d'emploi, la réaffectation et l'octroi d'une subvention-traitement d'attente dans l'enseignement subventionné.

Or, par cette circulaire du 18 août 1986 et par celle du 27 juin 1986, ne mentionnant ni références ni le service d'origine — cabinet? administration? —, vous modifiez la date à laquelle les règles nouvelles qui préciseront quels emplois seront soustraits à la réaffectation en 1986/1987 produiront leurs effets. Il s'agit là d'une modification fondamentale qui ne s'appuie sur aucun texte légal ou réglementaire.

C'est sur la base de cette circulaire, juridiquement illégale, que vous avez annulé certaines nominations de membres du personnel enseignant effectuées par des communes. Je pense plus particulièrement à l'annulation de la nomination de deux institutrices dans l'enseignement communal de Fernelmont.

Les décisions ministérielles peuvent donc être annulées par le Conseil d'Etat.

M. le ministre voudra bien me faire savoir s'il partage mon avis et si certains pouvoirs organisateurs de l'enseignement officiel ou libre ont déjà introduit un recours devant le Conseil d'Etat.

Ma deuxième question est relative aux 224 stagiaires à répartir entre l'enseignement de l'Etat et l'enseignement subventionné officiel.

En date du 25 juillet 1986, vous m'avez précisé, monsieur le ministre, en réponse à ma question orale, que le Conseil des ministres avait décidé d'affecter 700 stagiaires à l'enseignement francophone pour l'année scolaire 1986/1987. La répartition annoncée entre réseaux était la suivante: «58 dans l'enseignement de l'Etat; 228 dans l'enseignement subventionné officiel; 190 dans l'enseignement subventionné libre; 224 à répartir entre l'enseignement de l'Etat et l'enseignement subventionné officiel. Le partage de ces 224 agents non affectés s'effectuera, comme les autres années, après consultation de l'Union des villes et communes belges et du CPEONS. Ce partage n'a apparemment jamais posé de difficultés majeures.» Telle était votre conclusion.

Le jeudi 30 octobre dernier, lors de la réunion de la commission de l'Enseignement du Sénat, votre chef de cabinet m'a affirmé que la concertation visant à la répartition des 224 stagiaires attribués dans le cadre de la compensation du capital-périodes avait eu lieu.

Or, il me revient que l'ensemble des 224 stagiaires destinés à l'enseignement subventionné officiel aurait été octroyé au seul niveau secondaire de ce réseau. Si l'on peut comprendre qu'un effort tout particulier soit consenti au profit de l'enseignement secondaire cruellement touché par les mesures de Val-Duchesse, je ne puis admettre que la décision ait été

prise en dehors de toute concertation avec les associations représentatives de l'enseignement officiel subventionné.

Pourriez-vous me renseigner à ce sujet avec toute la précision voulue, monsieur le ministre?

M. le Président. — La parole est à M. Damseaux, ministre.

M. Damseaux, ministre de l'Education nationale. — Monsieur le Président, je répondrai d'abord à la première question posée par M. Mouton.

La mise en disponibilité par défaut d'emploi et les réaffectations dans l'enseignement font l'objet de l'attention toute particulière des ministres de l'Education nationale, d'une part, parce que des réaffectations plus rapides et plus complètes permettront de réduire la différence entre le nombre d'emplois budgétaires et le nombre d'emplois organiques, d'autre part, parce qu'il est normal que les enseignants prestent réellement les heures de cours pour lesquelles ils sont rémunérés.

Les circulaires des 18 août et 27 juin 1986 informent les chefs d'établissement et les pouvoirs organisateurs des modifications qui pourraient être apportées à l'arrêté royal du 27 juillet 1976 réglementant la mise en disponibilité par défaut d'emploi, la réaffectation et l'octroi d'une subvention-traitement d'attente dans l'enseignement subventionné.

Comme l'indique l'honorable membre, elles modifient effectivement la date à laquelle produiront leur effets, les règles nouvelles qui préciseront quels emplois seront soustraits à la réaffectation au cours de l'année scolaire 1986-1987.

Le projet d'arrêté consacrant ces modifications sera soumis incessamment à la signature royale, au terme de la négociation syndicale menée au sein du comité des services publics provinciaux et locaux, section 2, pour ce qui concerne l'enseignement subventionné officiel.

Les circulaires évoquées mentionnent les dates d'entrée en vigueur des dispositions nouvelles, telles qu'elles sont prévues dans le projet d'arrêté royal.

L'honorable membre comprendra que j'ai tenu à en informer les pouvoirs organisateurs et les chefs d'établissement en début d'année scolaire.

A ma connaissance, aucun recours n'a été introduit devant le Conseil d'Etat.

En ce qui concerne les cas cités par l'honorable membre, à savoir celui des deux institutrices de l'enseignement communal de Fernelmont, l'annulation de leur nomination ne résulte nullement de l'application des dispositions nouvelles évoquées. Ces deux institutrices ne peuvent être nommées tout simplement parce qu'elles ne réunissent pas les conditions de nomination.

Je rappelle ces conditions: compter, au 1er septembre 1984, 240 jours de service prestés, au-delà du seuil d'âge qui, dans leur cas, est fixé à 22 ans. Comme les intéressées n'atteignent l'âge de 22 ans respectivement qu'au 1er octobre 1984 et qu'au 1er octobre 1985, elles ne peuvent comptabiliser 240 jours de service au 1er septembre 1984.

J'en arrive à la deuxième question.

J'ai l'honneur de faire savoir à l'honorable membre que c'est en concertation avec l'Union des villes et communes belges et le Conseil permanent des pouvoirs organisateurs de l'enseignement officiel subventionné qu'il a été décidé de l'affectation des 224 stagiaires réservés à l'enseignement officiel.

Au cours de ces concertations, il a été constaté que l'attribution de stagiaires, en complément à ceux octroyés à l'enseignement primaire dans le cadre de la promotion d'une deuxième langue nationale, ne pourrait avoir lieu par manque de personnes ayant les titres et l'ancienneté de service requis pour prétendre à la qualité de stagiaire Education nationale.

Devant cette situation, temporaire et propre à cette année scolaire seulement, j'envisage que les 224 stagiaires prévus dans le cadre de la compensation à l'introduction du système de capital-périodes dans l'enseignement fondamental soient attribués à l'enseignement secondaire officiel puisqu'il reste des candidats stagiaires Education nationale, sans emploi, dans ce niveau d'enseignement.

Je rappelle d'ailleurs à l'honorable membre que les décisions du Conseil des ministres des 23 mai et 17 juillet 1986 réservent ce quota de

224 stagiaires à l'enseignement officiel et ne précisent pas qu'ils doivent être mis à la disposition de tel ou tel niveau d'enseignement.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW AELVOET AAN DE MINISTER VAN VERKEERSWEZEN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «DE NAKENDE BESLISSINGEN IN VERBAND MET HET TGV-PROJECT»

QUESTION ORALE DE MME AELVOET AU MINISTRE DES COMMUNICATIONS ET DU COMMERCE EXTERIEUR SUR «LES DECISIONS IMMINENTES A PROPOS DU PROJET TGV»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Aelvoet aan de minister van Verkeerswezen en Buitenlandse Handel over «de nakende beslissingen in verband met het TGV-project».

Het woord is aan mevrouw Van Puymbroeck die de vraag stelt namens mevrouw Aelvoet.

Mevrouw Van Puymbroeck. — Mijnheer de Voorzitter, wij vernemen uit een krantebericht dat de vijf Verkeersministers die betrokken zijn bij het TGV-project, op 22 december eerstkomend de eerste beslissingen zullen treffen over de concrete uitwerking van dat project. Dit zou door de Franse minister Jacques Douffignies vorige week bekend zijn gemaakt. Op die bijeenkomst zou er geen beslissing vallen over het precieze traject van de TGV, maar zou er een principiële stellingname moeten komen over de financiële rendabiliteit van het TGV-project.

Wij wensen de minister volgende vragen te stellen:

Ten eerste, klopt het dat de ministers van Verkeerswezen elkaar op 22 december 1986 zullen ontmoeten om zich uit te spreken over de financiële rendabiliteit van het project?

Ten tweede, wanneer zullen de parlementsleden kunnen beschikken over het rapport van de interlandenwerkgroep, waarvan wij ook via de media kennis hebben gekregen?

Ten derde, zal er in de schoot van de regering een principiële beslissing vallen vóór de vergadering van 22 december 1986 in verband met de Belgische appreciatie over de financiële rentabiliteit van de TGV?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister De Croo.

De heer De Croo, minister van Verkeerswezen en Buitenlandse Handel. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank mevrouw Van Puymbroeck die als een puike vervangster van mevrouw Aelvoet is opgetreden om deze interessante vraag te stellen.

Ik kan haar en de Hoge Vergadering geruststellen dat ik steeds binnen de kortst mogelijke tijd, wat ik ook inzake informatie ontving over de TGV of de SST, heb medegedeeld. Zo was het met het rapport van een stuurgroep in 1984 en in 1986. Ik heb ook verschillende keren over dit probleem gesproken in de commissie voor de Infrastructuur van de Senaat, onder meer in maart en op 17 april van dit jaar. In de Kamer was dit het geval op 19 februari 1986. Ik heb de laatste documenten, die mevrouw Aelvoet blijkbaar ook bezit, op 13 oktober aan de leden van de executieven, aan de leden van de regering en aan de leden van de commissies voor de Infrastructuur zowel van Kamer als van Senaat overgezonden. Zo zal ik ook te gepasten tijde de verslagen die verwacht worden rond 22 december aanstaande mededelen. Op die datum vergaderen in Den Haag de ministers van Nederland, Duitsland, België en Frankrijk en, als waarnemers, de ministers van Luxemburg en Groot-Brittannië, om daar een zoveelste tussenrapport te onderzoeken.

Dat verslag zal zich niet beperken tot de financiële rendabiliteit maar zal ook andere aspecten behandelen die belangrijk zijn, zoals bijvoorbeeld sociale, economische en juridische aspecten. Ik kan de aanwezige senatoren geruststellen: dit project zal getoetst worden aan de richtlijn van de Europese Raad de dato 27 juni 1985 betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten.

Het rapport dat wij eind december van dit jaar verwachten, zal de betrokken verkeersministers de mogelijkheid moeten bieden om een gemeenschappelijke politieke verklaring af te leggen omtrent de haalbaarheid en de inoverwegingneming van het project. Dan begint de procedure, die hopelijk niet te lang zal duren, om een neen- of ja-antwoord te bekomen. Al degenen die hierbij juridisch betrokken zijn, meer bepaald

de Gewesten, de regering, de Kamer en de Senaat — de minister is maar de afgevaardigde-beheerder *pro rata temporis* van de Hoge Vergadering en van haar zustervergadering, de Kamer — zullen hierover kunnen debatteren.

De louter financiële rentabiliteit waarop u zinspeelt, mevrouw, is maar één van de beoordelingselementen. Wij hebben reeds vroeger verklaard, dat is ook het standpunt van de Franse collega, dat de TGV, indien die er ooit komt, niet kan worden gefinancierd door openbare gelden. Dit zal dus geen vermindering tot gevolg hebben van de reeds schaarse middelen die aan het klassiek openbaar vervoer worden gespenderd. De in aanmerking genomen studiehypothesen, wat betreft investering, rentabiliteit, haalbaarheid en uitvoerbaarheid, vallen op het eerste gezicht nogal positief uit voor zover men zich met een bescheiden rentabiliteit van ongeveer 6 pct. kan tevredenstellen, zonder het positief effect van de Kanaaltunnel.

Er dient ook te worden aangestipt dat *ceteris paribus*, een vermindering van 5 pct. van de infrastructuurwerken een rentabiliteitsverhoging van 0,3 pct. tot gevolg zal hebben. Wij moeten dus uiterst waakzaam zijn waar men dat plant, hoe men dat uitwerkt en zien hoe men dat op de goedkoopste wijze kan verwerken. Het opstellen van de sociaal-economische balans is gebonden aan de tijdswinst. Bijvoorbeeld 1 uur 15 minuten Brussel/Parijs, dat is de helft van de tijd die daarvoor thans nodig is, een klein uurtje naar Randstad in Nederland, een klein uurtje naar Keulen. Dit zijn elementen die samen met de kostprijs, de bruikbaarheid en de milieuproblematiek in overweging moeten worden genomen.

Een laatste punt betreft de rendabiliteit. De rendabiliteit van de weg Parijs-Rijssel-Brussel — als men die tenminste aanhoudt — met een vertakking via een tunnel onder het Kanaal ligt uiteraard hoger dan de doortrekking tot Brussel, Antwerpen naar Randstad Holland en misschien Schiphol, en dan de weg Brussel, Zaventem, Luik tot aan de Duitse grens en tot Keulen. Men moet goed weten of men de TGV in twee fasen — eerst tot Brussel met plannen voor later — of in één fase wil realiseren. Dit kan belangrijk zijn voor de streek van Luik en ook voor de streek van Antwerpen. Er is nu een bezinningsperiode aangebroken en zij die grondwettelijke en andere bevoegdheden hebben, onder meer ook politieke, zullen deze macro-economische en maatschappelijke elementen met het oog op de toekomst moeten afwegen, rekening houdend met de volksovereïnskomst die onder meer ook in deze Hoge Vergadering zal meespreken.

QUESTION ORALE DE M. TRUSSART AU MINISTRE DES TRAVAUX PUBLICS SUR «LE CONTOURNEMENT ROUTIER DE COUVIN»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TRUSSART AAN DE MINISTER VAN OPENBARE WERKEN OVER «DE OMLEGGING VAN COUVIN»

M. le Président. — La parole est à M. Trussart pour poser une question orale au ministre des Travaux publics sur «le contournement routier de Couvin».

M. Trussart. — Monsieur le Président, un quotidien du Namurois vient de relater que, dans une lettre datée du 14 octobre dernier, M. le ministre aurait annoncé aux autorités communales de Couvin non seulement qu'il retirait officiellement le projet de construction d'un barrage sur l'Eau noire, mais également qu'il maintenait un projet de contournement routier de Couvin par l'Est avec passage au poste frontalier de Bruly.

Ce projet, qui exigerait la traversée de terres agricoles et d'un remarquable massif forestier, ainsi que la construction d'un gigantesque viaduc, apparaît nettement démesuré eu égard au problème posé.

En l'occurrence, l'honorable ministre voudrait-il répondre aux questions suivantes :

1. Les preuves du bien-fondé et de l'utilité d'un contournement routier de Couvin ont-elles été recherchées et constatées par son département ? Dans l'affirmative, quelles sont-elles ?

2. D'autres projets ont-ils été étudiés par les Travaux publics ? Dans l'affirmative, quels sont-ils ?

3. Quels sont les arguments qui postulent en faveur du projet qu'il défend actuellement ?

4. Quel est le coût total estimé de ce projet ?

5. Existe-t-il un accord officiel avec le département français des Travaux publics en vue d'un raccordement au réseau routier français ?

M. le Président. — La parole est à M. Olivier, ministre.

M. Olivier, ministre des Travaux publics. — Monsieur le Président, la réalisation du contournement de Couvin et son prolongement jusqu'à la frontière française se justifie pour les raisons suivantes :

a) Il s'agit d'une section de l'itinéraire international Rotterdam-Marseille qui passe par Charleroi et qui, plus au sud, doit desservir une région moins bien dotée en voies de communications aisées ;

b) Il s'agit de la poursuite de la mise à quatre voies de circulation de la route N5 au sud de Couvin, section actuellement fort peu roulante car elle compte, d'une part, la traversée des agglomérations de Couvin et de Bruly et, d'autre part, celle de la vallée du Ry de Pernelle où la route est fort tortueuse ;

c) Il s'agit de la prolongation en Belgique des travaux du contournement de Rocroi et du Gué d'Hossus qui seront entamés en 1987 par les Français ;

d) Un important trafic de poids lourds franchit la frontière à Bruly. Le trafic estimé sera de 9 500 véhicules/jour compte tenu du trafic induit, après achèvement complet de l'itinéraire.

Quels projets ont été étudiés ?

Pour le contournement Est, une variante passant par le parc du château Saint-Roch a été examinée. Elle n'a pas été retenue car elle s'avère techniquement plus difficile et plus dommageable pour l'environnement. Le prolongement jusqu'à la frontière a également fait l'objet de deux variantes, l'une empruntant le tracé de la N920, l'autre celui de la N5 par la vallée.

Quant au contournement Ouest, ce projet a été envisagé dans le cadre de la route Charlemagne, tracé Couvin-Chimay-Macquenoise. Les études ont été suspendues en raison des nombreuses oppositions suscitées.

Pour le contournement proprement dit, le projet retenu est, comme exposé il y a un instant, le moins dommageable et le moins coûteux. Il permet, en outre, d'améliorer la desserte des usines Effel et d'assurer un accès plus aisé à Couvin. La liaison vers la frontière se fera par la route nationale 920. Le tracé de cette route qui se situe sur un plateau, est relativement rectiligne et peu accidenté, ce qui permettra d'effectuer le minimum d'expropriations en zone forestière. C'est par ailleurs le projet le moins coûteux.

Le coût total du projet peut être estimé, dans l'ensemble du programme, à 1 milliard 250 millions, soit 450 millions pour le viaduc situé au sud-est de Couvin et 800 millions pour la route à quatre voies, y compris les aménagements annexes.

Les travaux seront réalisés en plusieurs phases et donc en plusieurs années, probablement dans l'ordre suivant : viaduc de Couvin, contournement de Couvin, section Couvin-Bruly par la route actuellement numérotée 920.

Enfin, quels ont été les accords avec la France ? Le dernier accord est en négociation en ce qui concerne la traversée de la frontière. En effet, le passage initialement prévu n'est plus celui souhaité actuellement par les autorités locales.

Ce passage aura lieu, si l'on s'en tient à la dernière proposition, soit à Moulin-Manteau, soit à l'endroit du site actuel de la douane. Les deux variantes sont à présent à l'étude à l'administration belge et font déjà l'objet de pourparlers avec l'administration des routes de la République française.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER CONTENT AAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN, OPENBAAR AMBT EN DECENTRALISATIE, OVER «DE AFSCHAFFING VAN HELIHULP»

QUESTION ORALE DE M. CONTENT AU MINISTRE DE L'INTERIEUR, DE LA FONCTION PUBLIQUE ET DE LA DECENTRALISATION, SUR «LA SUPPRESSION DE HELISECOURS»

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Holsbeke die namens de heer Content een mondelinge vraag zal stellen aan de minister van

Binnenlandse Zaken, Openbaar Ambt en Decentralisatie, over « de afschaffing van Helihulp ».

De heer Holsbeke. — Mijnheer de Voorzitter, de vraag van collega Content, die hier niet aanwezig kan zijn, luidt als volgt.

De afschaffing sinds 15 oktober van de Helihulp verbonden aan het academisch ziekenhuis Sint-Jan te Brugge heeft niet alleen in Brugge maar ook in heel West-Vlaanderen en voornamelijk aan de kust en in Zeebrugge-haven grote beroering teweeggebracht. Een eventuele privatisering van deze vorm van hulpverlening, Helisamu, houdt gevaren in voor « klassegeneeskunde », alleen betaalbaar door gegoeden. Helihulp trad in de voorbije zomer 240 maal op. In 12 jaar tijd werden 3 000 oproepen beantwoord. Er werden 1 800 mensen verzorgd en 250 levens gered, gemiddeld 22 per jaar. Helihulp maakt verder de tussenkomsten mogelijk binnen de 15 minuten.

Het zou « misdadig, onverantwoord en onaanvaardbaar » zijn, mocht deze dienst niet verder bijstand kunnen verlenen, ten minste tussen 1 juli en 31 december. Het afschaffen ervan zou daarbij het rampenplan Brugge-Zeebrugge op de helling zetten.

Mag ik van de minister van Binnenlandse Zaken vernemen :

1. Of deze hulp afgeschaft werd bij gebrek aan kredieten voor het herstel van de helikopter?
2. Indien ja, kan dit krediet niet op de begroting van Landsverdediging worden uitgetrokken? Mensenlevens zijn belangrijker dan oorlogstuigen.
3. Zal de minister deze beslissing intrekken en heel het jaar de Helihulp mogelijk maken?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Hansenne, die antwoordt namens zijn collega van Binnenlandse Zaken, Openbaar Ambt en Decentralisatie.

De heer Hansenne, minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, vooraf herinner ik het geachte lid eraan dat de dienst Helihulp, opgericht bij koninklijk besluit van 11 juni 1974 een dubbele taak heeft: ten eerste, het uitvoeren van reddingsoperaties in het kader van de Civiele Bescherming en ten tweede, het verstrekken van hulp in het stelsel van dringende geneeskundige hulpverlening.

Vermits de dienst Helihulp tot nu toe slechts over één helikoptertoestel kan beschikken, wordt het toestel sedert jaren alternatief aangewend: zes maanden in het Vlaamse landsgedeelte, standplaats Brugge, en zes maanden in Wallonië, standplaats Namen.

Van de 3 552 interventies die gedurende de 12,5 jaren werden uitgevoerd, vielen er echter slechts 93 — of nagenoeg 2,6 pct. — ten behoeve van de Civiele Bescherming te noteren. Alle andere interventies werden verricht in het kader van de medische hulpverlening, waarvan er in totaal 317 (of 9,2 pct.) als vitale interventies werden gekwalificeerd.

De helikopter moest in oktober 1986, na 2 400 vlieguren een grondige onderhouds- en nazichtbeurt krijgen, waarvoor de kostenraming ongeveer 12 000 000 beloopt. Wetende dat het toestel zelf nog ongeveer 6 000 000 waard is en overwegende het gebrek aan continuïteit in de dienstverlening door het alternatief aanwenden in een van de beide landsgedeeltes, heeft mijn voorganger op het departement van Binnenlandse Zaken het wenselijk geoordeeld voor de problematiek van de Helihulp ten gronde een oplossing na te streven.

Ofwel dient er tot de aanschaf van ten minste twee nieuwe toestellen van het tweemotorige type te worden overgegaan ofwel kan een samenwerkingsovereenkomst worden gesloten met een instelling die door het ministerie van Volksgezondheid werd erkend binnen het raam van de dringende geneeskundige hulpverlening.

Te dien einde werd een dossier ingediend bij het Ministerieel Comité voor economische en sociale coördinatie, dat daarover echter nog geen beslissing heeft genomen.

Antwoordend op de eerste vraag kan ik u dus zeggen dat de dienst Helihulp niet werd afgeschaft, maar dat zijn werking tijdelijk werd opgeschort omdat de normale onderhouds- en nazichtbeurt het bestaande toestel minstens drie maanden aan de grond houdt.

Het in 1986 uitgetrokken begrotingskrediet van 10,6 miljoen ten behoeve van de normale werking van de dienst Helihulp is dus niet voldoende om de bijkomende kosten van de revisie van de motor en de algemene revisie van het toestel zelf te dekken.

Gelet op het principe van de begrotingsspecialiteit kunnen die revisies niet gebeuren op de door het geachte lid gesuggereerde begroting van Landsverdediging.

Wat de derde vraag betreft, kan ik het geachte lid verzekeren dat het in mijn bedoeling ligt een afdoende oplossing na te streven om de continuïteit van de dienstverlening aan heel de Belgische bevolking te blijven verzekeren en verder te ontwikkelen.

PROPOSITION DE LOI VISANT A INTRODUIRE LE REVISORAT D'ENTREPRISES DANS LES INSTITUTIONS D'ENSEIGNEMENT SUBVENTIONNE

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE PREMIER DE LA LOI DU 21 FEVRIER 1985 RELATIVE A LA REFORME DU REVISORAT D'ENTREPRISES

Reprise de la discussion générale

VOORSTEL VAN WET STREKKENDE OM HET BEDRIJFSREVISORAT IN TE VOEREN IN DE INSTELLINGEN VAN HET GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN ARTIKEL 1 VAN DE WET VAN 21 FEBRUARI 1985 TOT HERVORMING VAN HET BEDRIJFSREVISORAT

Hervatting van de algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous reprenons la discussion générale des propositions de loi relatives au revisorato d'entreprises.

Wij hervatten de algemene beraadslaging over de voorstellen van wet met betrekking tot het bedrijfsrevisorat.

La parole est à M. Maystadt, Vice-Premier ministre.

M. Maystadt, Vice-Premier ministre et ministre des Affaires économiques. — Monsieur le Président, je ne puis que confirmer ce qui fut dit en commission; je me réfère donc au rapport de M. Hofman.

Il est souhaitable que le contrôle des reviseurs d'entreprises s'exerce le plus largement possible.

Ces derniers jours, nous avons discuté du projet de loi fiscale et notamment de l'introduction d'un système de rémunération participative. Dans ce domaine aussi, nous avons prévu l'intervention du reviseur d'entreprises. Encore faut-il que celle-ci soit possible! Cela signifie qu'un plan comptable est nécessaire, de même qu'un conseil d'entreprise.

J'ajoute que si l'on va dans le sens de l'intervention du reviseur d'entreprise dans le secteur de l'enseignement, il serait souhaitable que cette intervention soit possible dans tous les établissements d'enseignement. C'est la raison pour laquelle j'ai indiqué, en commission, que le fait d'aller vers une plus grande autonomie de gestion des établissements de l'Etat, notamment par l'octroi d'une enveloppe globale destinée au fonctionnement, permettrait, là aussi, d'instaurer un conseil d'entreprise. Par conséquent, tous les établissements pourraient faire appel au reviseur d'entreprises.

J'avais déjà défendu ce point de vue en commission et c'est sur cette base que la majorité avait estimé qu'il n'était pas souhaitable d'approuver les propositions de loi, en tout cas dans les conditions actuelles. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene beraadslaging, verklaar ik ze voor gesloten.

Je vous rappelle que la commission propose le rejet de ces propositions de loi.

Ik herinner eraan dat de commissie heeft besloten de voorstellen van wet niet aan te nemen.

Nous procéderons tout à l'heure au vote sur les conclusions de la commission.

De Senaat zal zich straks uitspreken over de conclusies van de commissie.

PROPOSITION DE LOI RELATIVE A L'EMISSION DE BONS DE VALEUR DANS LA DISTRIBUTION

Discussion générale

VOORSTEL VAN WET BETREFFENDE DE UITGIFTE VAN WAARDEBONS IN DE DISTRIBUTIESECTOR

Algemene beraadslaging

M. le Président. — Nous abordons l'examen de la proposition de loi relative à l'émission de bons de valeur dans la distribution.

Wij vatten de beraadslaging aan over het voorstel van wet betreffende de uitgifte van waardebons in de distributiesector.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Daar niemand het woord vraagt in de algemene beraadslaging, verklaar ik ze voor gesloten.

Je vous rappelle que la commission propose le rejet de cette proposition de loi.

Ik herinner eraan dat de commissie heeft besloten het voorstel van wet niet aan te nemen.

Nous procéderons tout à l'heure au vote sur les conclusions de la commission.

De Senaat zal zich straks uitspreken over de conclusies van de commissie.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 2 APRIL 1965 BETREFFENDE HET TEN LASTE NEMEN VAN DE STEUN VERLEEND DOOR DE COMMISSIES VAN OPENBARE ONDERSTAND

Beraadslaging en stemming over het enig artikel

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 2 AVRIL 1965 RELATIVE A LA PRISE EN CHARGE DES SECOURS ACCORDES PAR LES COMMISSIONS D'ASSISTANCE PUBLIQUE

Discussion et vote de l'article unique

De Voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand.

Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

Mevrouw Smitt, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand dat thans in bespreking is, heeft tot doel voorschotten toe te kennen aan de OCMW's voor de steun die ze, in het kader van hun

opdracht van maatschappelijke dienstverlening, aan vreemdelingen verlenen.

Krachtens de artikelen 1 en 57 van de organieke wet van 8 juli 1976 moet het centrum hulp verlenen aan een behoeftige vreemdeling, zelfs indien deze onwettig in het Rijk verblijft. De financiële last van deze hulpverlening wordt niet door het centrum gedragen maar wel door de Staat overeenkomstig artikel 4, 2°, of artikel 5, 2°, van de wet van 2 april 1965.

Tot nu toe bestond het systeem erin de hulp van de OCMW's aan de niet in het bevolkingsregister ingeschreven vreemdelingen — hoofdzakelijk kandidaat-politieke vluchtelingen — integraal te betalen in het jaar dat de verrichtingen werden gedaan. Een ministerieel besluit van 20 mei 1983 beperkt evenwel de terugbetaling van de verleende steun tot het overeenstemmend bedrag van het bestaansminimum, de gewaarborgde kinderbijslag en de inschrijvings- en bijdragekosten voor het ziekenfonds.

Om de financiële last van de OCMW's tot een minimum te beperken meent de regering dat het past te voorzien in de mogelijkheid voor de Staat om voorschotten toe te kennen binnen de voorwaarden en volgens de modaliteiten door de Koning bepaald.

Het wetsontwerp maakt deel uit van een reeks van maatregelen die in de maanden januari en februari van dit jaar door de regering werden vastgelegd om de problemen op te vangen die ontstaan zijn ingevolge de grote toevloed van de kandidaat-politieke vluchtelingen in december 1985.

Dit wetsontwerp bevat maar één artikel waarin wordt voorgesteld de voorschotten in mindering te brengen voor de kosten van materiële en medische hulp aan vreemdelingen verleend.

Uw commissie heeft het ontwerp van wet met eenparigheid van stemmen aangenomen. (*Applaus op verschillende banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, het verslag van mevrouw Clara Smitt geeft zeer goed de bespreking weer die in de commissie heeft plaatsgehad. De commissie heeft inderdaad niet alleen het verslag maar ook het enig artikel van dit ontwerp unaniem goedgekeurd.

Ik wil evenwel toch enige beschouwingen naar voren brengen naar aanleiding meer bepaald van het recente, vrij pijnlijk «gesjoemel» met politieke vluchtelingen vooral dan in de Brusselse gemeenten en hun respectieve OCMW's. Wij moesten in de pers lezen of op de radio horen dat dit zelfs uitlopers had tot in de transitzone van onze nationale luchthaven. Dat heeft het actueel karakter van het ontwerp extra in het licht geplaatst.

Als het voorstel wordt goedgekeurd — het ziet ernaar uit dat het vrij unaniem zal gebeuren —, zal binnenkort — ik neem aan vanaf begin volgend jaar — ieder OCMW kunnen rekenen op de betaling van voorschotten voor de steunverlening aan politieke vluchtelingen.

De actualiteit waarover ik reeds sprak, dwingt mij tot enkele vragen. Ik weet niet of de staatssecretaris er onmiddellijk kan op antwoorden. Ik kan aanvaarden dat zij het *Beknopt Verslag* afwacht om meer uitdrukkelijk te kunnen antwoorden.

Zullen er ook voorschotten worden betaald aan het Belgisch Comité voor hulp aan politieke vluchtelingen en de onthaalhuizen die eveneens in acute geldnood verkeren? Is het moreel verantwoord dat voorschotten worden uitbetaald aan OCMW's die hun wettelijke verplichtingen ostentatief weigeren na te komen door bijvoorbeeld, de bestaansminima voor politieke vluchtelingen te halveren, zoals is gebeurd door het OCMW van Gent? De beslissing werd weliswaar nadien vernietigd door de gouverneur.

Waarmee zullen de kosten worden gedekt van de geplande crisisopvang in het Klein Kasteeltje? Waar zal dat geld worden uitgespaard?

Waarmee zullen de extra personeelsleden worden betaald die door de staatssecretaris werden beloofd aan bepaalde OCMW's in het Brussels? In het verslag over de bespreking van dit ontwerp heb ik gelezen dat de staatssecretaris heeft verklaard «dat zij tot op heden — dat was op het ogenblik van de bespreking van het wetsontwerp in de commissie — vruchteloos bij de regering had aangedrongen op bijkomend personeel». Er was dus blijkbaar een crisissituatie nodig vooraleer de staatssecretaris door de regering zou worden gehoord.

Wat denkt de staatssecretaris van de verklaring van Vice-Eerste minister Verhofstadt in een bepaalde krant: «... dat je met voorschotten wel weet waar je begint maar niet waar je ophoudt».

Er zou een wetsbesluit in de «maak» zijn om de achterstallen — wat iets anders is dan voorschotten — aan de OCMW's te betalen door — lezen wij in een krant — een vermindering van alle begrotingen, behalve van de begroting van Onderwijs. Kan daar iets meer uitleg over worden gegeven?

Voorlaatste vraag: wat denkt de staatssecretaris te ondernemen om het beleid van de OCMW's in deze aangelegenheid meer uniform te maken?

Tenslotte, hoe zit het met de studie — ook aangekondigd bij de bespreking van het wetsontwerp — van de studiegroep Mens en Ruimte inzake toegang, verblijf, herkomst en nationaliteit van kandidaat-vluchtelingen?

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Smet.

Mevrouw Smet, staatssecretaris voor Leefmilieu en Maatschappelijke Emancipatie, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken. — Mijnheer de Voorzitter, in de eerste plaats dank ik de rapporteur voor de getrouwe weergave van wat in de commissie is gebeurd. Inderdaad werd dit wetsontwerp in de commissie op unanimité onthaald. De aanwezige parlementsleden, zich bewust van het probleem van de politieke vluchtelingen, gingen akkoord met het standpunt van de regering. Ten opzichte van de OCMW's is er een aanzienlijke achterstand. Daarom zou er in de toekomst met voorschotten moeten worden gewerkt.

Ik wil dit wetsontwerp kaderen in een reeks maatregelen die erop gericht zijn tegemoet te komen aan de terecht verzuchtingen van de OCMW's. Ik maak van de gelegenheid gebruik om deze maatregelen kort in herinnering te brengen.

Drie ervan zijn rechtstreeks gericht op het verlichten van de financiële last van de OCMW's. Ten eerste, werden de kredieten die op de begroting van Volksgezondheid zijn ingeschreven voor de terugbetalingen voor hulp aan kandidaat-politieke vluchtelingen gevoelig verhoogd voor de jaren 1986 en 1987. Terwijl de oorspronkelijk ingediende begroting voor 1986 332 miljoen bedroeg, werd deze verhoogd tot 789 miljoen voor 1986 en 1 007 miljoen in 1987. In deze bedragen zijn eveneens begrepen: de achterstallen die de Staat aan de OCMW's verschuldigd is, evenals de kosten van de gecentraliseerde opvang in het Klein Kasteeltje.

Ten tweede, wat deze achterstallen betreft, werd een wetsbesluit door de Ministerraad goedgekeurd, waarbij het normale controlesysteem wordt gewijzigd, in die zin dat de facturen, ingediend in voorgaande jaren en in 1986, onmiddellijk ten belope van 80 pct. worden terugbetaald en het eventuele saldo na verificatie bij wijze van steekproef.

Ten derde, werd een specifieke maatregel genomen ten voordele van de Brusselse OCMW's die bij gebrek aan huisvestingsmogelijkheden, sinds 28 oktober, verplicht waren een aantal vluchtelingen te huisvesten in hotels die duurder dienen te worden betaald dan het maximum dat de Staat normalerwijze kan terugbetalen en dat overeenstemt met het bestaansminimum. Een ministerieel besluit laat toe tijdelijk af te wijken van dit maximum voor de vluchtelingen ingeschreven in de Brusselse hotels tussen 28 oktober en de datum van de opening van het centrale opvangcentrum.

Een vierde maatregel strekt ertoe bijkomend personeel ter beschikking te stellen van die OCMW's die een bijzonder groot aantal vluchtelingen opvangen.

Naast deze vier maatregelen wil ik nog vermelden: in de eerste plaats, de organisatie van een gecentraliseerde opvang van alle nieuwe kandidaat-politieke vluchtelingen in het Klein Kasteeltje tijdens de duur van de ontvankelijkheidsprocedure — wij schatten deze periode op ongeveer één maand —, wat eveneens een adempauze voor de OCMW's betekent; vervolgens de door minister van Justitie aangekondigde hernieuwing van de wetgeving op de toegang tot het grondgebied en de erkenningsprocedure.

Ik ben van oordeel dat de regering de voorbij twee weken een bijzonder grote inspanning heeft geleverd om een oplossing te vinden voor de meest dringende nood van de kandidaat-politieke vluchtelingen, een oplossing die gaat in drie richtingen. Ten eerste, een wijziging van de

procedure voor de erkenning van kandidaat-politieke vluchtelingen met het doel voornamelijk een versnelling te bekomen. Ten tweede, een centrale opvang bij het binnenkomen van ons land. Ten derde, een verlichting van de lasten die de OCMW's moeten dragen, zowel wat de financiële lasten als het personeel betreft, dit met de bedoeling opnieuw een klimaat van goede wil te scheppen bij de OCMW's ten aanzien van de opvang van politieke vluchtelingen.

Ik heb, mijnheer de Voorzitter, via deze uiteenzetting geantwoord op een aantal vragen die de heer Pataer heeft gesteld. Niet op alle weliswaar want een aantal van zijn vragen moeten worden gesteld aan de minister van Begroting, namelijk daar waar hij vraagt op welke posten al die bijkomende gelden zullen worden verhaald en waar hij mijn mening vraagt over uitspraken van andere ministers. Ik meen dat het niet gepast is de uitspraken van andere ministers hier op de tribune te beoordelen. Ik zal dit dus ook niet doen. Ik heb die uitspraken trouwens ook niet gelezen.

De derde vraag betrof de studie Mens en Ruimte. Een tussentijds rapport werd reeds uitgebracht; het eindrapport wordt verwacht in januari van volgend jaar. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. L'article 12 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique, modifié par la loi du 9 juillet 1971, est complété par l'alinéa suivant:

«Des avances à valoir sur les frais de l'aide médicale et de l'aide matérielle qui sont octroyées à des étrangers et dont la charge est supportée par l'Etat en vertu de l'article 4, 2°, ou de l'article 5, 2°, peuvent être accordées dans les conditions et selon les modalités fixées par le Roi.»

Enig artikel. Artikel 12 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand, gewijzigd bij de wet van 9 juli 1971, wordt aangevuld met het volgende lid:

«Voorschotten in mindering op de kosten van de geneeskundige hulp en van de materiële hulp die aan vreemdelingen worden verleend en die krachtens artikel 4, 2°, of artikel 5, 2°, ten laste komen van de Staat, kunnen worden toegestaan binnen de voorwaarden en volgens de modaliteiten door de Koning bepaald.»

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 36, § 2, VAN DE ARBEIDSWET VAN 16 MAART 1971

Verzoek om terugverwijzing naar de commissie

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 36, § 2, DE LA LOI DU 16 MARS 1971 SUR LE TRAVAIL

Demande de renvoi en commission

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet tot wijziging van artikel 36, paragraaf 2, van de arbeidswet van 16 maart 1971.

L'ordre du jour appelle l'examen du projet de loi modifiant l'article 36, paragraphe 2, de la loi du 16 mars 1971 sur le travail.

Het woord is aan de heer Egelmeers.

De heer Egelmeers. — Mijnheer de Voorzitter, ik stel voor het ontwerp van wet tot wijziging van artikel 36, paragraaf 2, van de arbeidswet van 16 maart 1971 terug te verwijzen naar de commissie. Ik hoop dat de minister daarvoor begrip zal opbrengen.

Niet als lid van de oppositie waartoe ik behoor, maar in mijn hoedanigheid van voorzitter van de commissie voor de Sociale Aangelegenheden meen ik dat wij voordeel zouden hebben bij die terugverwijzing. De commissie heeft het ontwerp reeds behandeld op 12 juni, in één vergadering, en heeft het ontwerp afgehandeld op de goedkeuring van het verslag na. Dit laatste is moeten gebeuren bij de hervatting van de parlementaire werkzaamheden na het reces.

Slechts einde juni, nadat de commissie het ontwerp had besproken en erover had gestemd, hebben wij de adviezen ontvangen van de Nationale Arbeidsraad met betrekking tot het document nr. 590 van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Op 21 augustus 1986 heeft de regering een wetsontwerp bij de Kamer ingediend houdende invoering van nieuwe arbeidsregelingen in de ondernemingen. Dit is geen belangrijk ontwerp en zal het eerste parlementaire werk zijn met betrekking tot de zogenoemde flexibiliteit.

Het zou dus beter zijn het onderhavige ontwerp terug te zenden naar de commissie om te worden behandeld samen met het document van de Kamer dat wij eerstdaags verwachten en dat bij voorrang zal worden besproken. Op die manier kunnen wij de hele problematiek van de nieuwe arbeidsregelingen behandelen waarvan het ontwerp een niet-onbelangrijk onderdeel is, want het is een eerste stap met betrekking tot het verbieden van nachtwerk voor vrouwen.

Door de verklaring, die de regering in de Nationale Arbeidsraad heeft afgelegd en die ze, naar wij hopen, zal respecteren, krijgt deze problematiek een nieuwe dimensie. Als voorzitter van de commissie en dus uiteraard in alle objectiviteit, meen ik dat wij er alle belang bij hebben dit ontwerp aan te houden tot de Kamer het tweede ontwerp heeft overgezonnen. Zo wij er nu over stemmen, maken wij de procedure alleen maar moeilijker. Dit is de reden waarom ik op eigen initiatief de Senaat verzoek dit ontwerp terug te verwijzen naar de commissie. *(Applaus op de socialistische banken.)*

M. le Président. — La parole est à M. Hansenne, ministre.

M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, je dois vous avouer ne pas comprendre la hargne de M. Egelmeers à l'égard de ce projet mineur et éminemment technique. En effet, il tend à une simple adaptation de la législation sur le travail, de manière à permettre le travail de nuit aux femmes, dans des cas extrêmement limités et dans des conditions très précises.

Ce projet a été discuté en commission au mois de juin et n'a pas soulevé beaucoup de problèmes. Le rapporteur en parlera tout à l'heure.

Ce projet purement technique, je le répète, qui n'a pu être inscrit dans un délai raisonnable à l'ordre du jour de cette assemblée au mois de juin, est soumis à votre examen aujourd'hui. Je rappelle qu'il n'a strictement rien à voir avec un débat qui est, lui, beaucoup plus fondamental sur le projet de loi résultant de l'accord intervenu au sein du Conseil national du Travail sur la mise en œuvre de formes nouvelles d'organisation du temps de travail. Ce projet extrêmement important dont la discussion vient de se terminer en commission de la Chambre et qui sera examiné incessamment en séance publique, devra être étudié en commission du Sénat avec la plus grande circonspection étant donné son importance, mais il n'a rien à voir avec le projet dont il est question ici.

Je ne comprends donc pas la raison pour laquelle M. Egelmeers demande le renvoi en commission du projet de loi modifiant l'article 36 de la loi du 16 mars 1971 sur le travail et je demande à l'assemblée de bien vouloir débattre immédiatement de ce projet approuvé en commission au mois de juin. *(Applaudissements sur les bancs de la majorité.)*

M. le Président. — Mesdames, messieurs, M. Egelmeers propose de renvoyer en commission le projet de loi modifiant l'article 36, § 2, de la loi du 16 mars 1971 sur le travail.

Le ministre souhaitant, par contre, que ce projet soit examiné aujourd'hui, je demande au Sénat de se prononcer sur la demande de renvoi en commission.

Nous passons au vote sur la proposition de M. Egelmeers.

Wij gaan over tot de stemming over het voorstel van de heer Egelmeers.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

141 membres sont présents.

141 leden zijn aanwezig.

91 votent non.

91 stemmen neen.

49 votent oui.

49 stemmen ja.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

En conséquence, la proposition n'est pas adoptée.

Derhalve is het voorstel niet aangenomen.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Akkermans, Anciaux, Anthuenis, Antoine, Aubecq, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, Decléry, de Clippele, De Cooman, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Descamps, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Doumont, Evers, Falise, Flagthier, Flandre, Friederichs, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mme L. Gillet, M. Glibert, Mme Godinache-Lambert, MM. Gryp, Hansenne, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mmes Maes-Vanrobaeys, Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Poulet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, M. Sondag, Mme Staels-Dompas, MM. Swaelen, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Van Daele, Vandenhaute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Vervaeke, Waltiel, Weckx, Willemsens, Windels et Leemans.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Adriaensens, Borremans, Bourgeois, Collignon, Content, Mme Coorens, MM. De Baere, De Bremaeker, Delcroix, Mme De Pauw-Deveen, MM. De Smeyter, de Wasseige, Deworme, Donnay, Egelmeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Lafosse, Lallemand, Leclercq, Mme Lieten-Croes, MM. Minet, Moens, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Seeuws, Smits, Spitaels, Taminiaux, Mme Thiry, M. Toussaint, Mme Truffaut, MM. Vandenove et Van Der Niepen.

S'est abstenu:

Heeft zich onthouden:

M. Lepaffe.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE
BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN VOOR
HET BEGROTINGSJAAR 1985.

Algemene beraadslaging en stemming over artikelen

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES
FINANCES DE L'ANNÉE BUDGÉTAIRE 1985.

Discussion générale et vote des articles

De Voorzitter. — Aan de orde is de bespreking van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1985.

Nous abordons l'examen du projet de loi ajustant le budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1985.

De algemene beraadslaging is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Vraagt niemand het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten en gaan wij over tot de bespreking van de artikelen van het ontwerp van wet.

Personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close et nous passons à l'examen des articles du projet de loi.

Personne ne demandant la parole dans la discussion des articles du tableau, je les mets aux voix.

Daar niemand het woord vraagt in de behandeling van de artikelen van de tabel, breng ik deze in stemming.

— Ces articles sont successivement mis aux voix et adoptés. (Voir document n° 6-XXII-1, session 1986-1987, du Sénat.)

Deze artikelen worden achtereenvolgens in stemming gebracht en aangenomen. (Zie stuk nr. 6-XXII-1, zitting 1986-1987, van de Senaat.)

M. le Président. — Les articles du projet de loi sont ainsi rédigés :

I. Ajustements des crédits

Article 1er. Les crédits prévus au titre I — dépenses courantes et au titre II — dépenses de capital du budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1985, sont ajustés suivant les données détaillées au tableau annexé à la présente loi et à concurrence de (en millions de francs) :

Ajustements	Crédits
TITRE I	
<i>Dépenses courantes</i>	
Crédits supplémentaires de l'année courante	206,8
Réductions	1 654,9
Crédits supplémentaires pour années antérieures	77,6
TITRE II	
<i>Dépenses de capital</i>	
Crédits supplémentaires de l'année courante	5 908,3
Réductions	684,0
Crédits supplémentaires pour années antérieures	2,1

I. Kredietaanpassingen

Artikel 1. De kredieten ingeschreven onder titel I — lopende uitgaven en onder titel II — kapitaaluitgaven van de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1985, worden aangepast volgens de omstandige vermeldingen in de bij deze wet gevoegde tabel en ten belope van (in miljoenen franken) :

Aanpassingen	Kredieten
TITEL I	
<i>Lopende uitgaven</i>	
Bijkredieten voor het lopend jaar	206,8
Verminderings	1 654,9
Bijkredieten voor vorige jaren	77,6
TITEL II	
<i>Kapitaaluitgaven</i>	
Bijkredieten voor het lopend jaar	5 908,3
Verminderings	684,0
Bijkredieten voor vorige jaren	2,1

— Adopté.

Aangenomen.

II. Dispositions diverses

Art. 2. Sont autorisés à charge de l'article 60.05.A « Fonds des prêts à des Etats étrangers », des autorisations d'engagement à concurrence de 2 500 000 000 de francs.

II. Diverse bepalingen

Art. 2. Worden toegelaten ten laste van artikel 60.05.A « Fonds voor leningen aan vreemde Staten » vastleggingsmachtigingen ten belope van 2 500 000 000 frank.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 3. Sont relevés de la prescription quinquennale et seront liquidés par imputation sur les crédits ouverts à l'article 12.05 du budget des Finances de l'année budgétaire 1985, les titres de paiement désignés ci-après :

Art.	Bénéficiaire	Année d'émission	Montant
12.05	Van den Heuvel, J.	1975	6 817
12.05	Van den Heuvel, J.	1976	45 676
12.05	Van den Heuvel, J.	1977	46 920
12.05	Van den Heuvel, J.	1978	44 704

Art. 3. De hieronder vermelde betaaltukken worden van de vijfjarige verjaring ontheven en zijn te vereffenen door aanrekening op de kredieten toegestaan onder artikel 12.05 van de begroting van Financiën voor het begrotingsjaar 1985 :

Art.	Begunstigde	Jaar van uitgifte	Bedrag
12.05	Van den Heuvel, J.	1975	6 817
12.05	Van den Heuvel, J.	1976	45 676
12.05	Van den Heuvel, J.	1977	46 920
12.05	Van den Heuvel, J.	1978	44 704

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 4. Les crédits ouverts par la présente loi seront couverts par les ressources générales du Trésor.

Art. 4. De bij deze wet toegestane kredieten zullen door de algemene middelen der Schatkist gedekt worden.

— Adopté.

Aangenomen.

Art. 5. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 5. Deze wet treedt in werking de dag van haar bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad*.

— Adopté.

Aangenomen.

De Voorzitter. — We stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 36, § 2, DE LA LOI DU
16 MARS 1971 SUR LE TRAVAIL*Discussion et vote de l'article unique*ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 36, § 2,
VAN DE ARBEIDSWET VAN 16 MAART 1971*Beraadslaging en stemming over het enig artikel*

M. le Président. — Nous abordons l'examen du projet de loi modifiant l'article 36, paragraphe 2, de la loi du 16 mars 1971 sur le travail.

Wij vatten de beraadslaging aan over het ontwerp van wet tot wijziging van artikel 36, paragraaf 2, van de arbeidswet van 16 maart 1971.

La discussion générale est ouverte.

De algemene beraadslaging is geopend.

La parole est au rapporteur.

M. Sondag, rapporteur. — Monsieur le Président, je me réfère à mon rapport.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Egelsemeers.

De heer Egelsemeers. — Mijnheer de Voorzitter, dit ontwerp van wet heeft betrekking op een ontwerp dat door de regering werd ingediend op advies van de Nationale Arbeidsraad dat dateert van 1981. Het had eigenlijk betrekking op één onderneming uit de vervoersector, namelijk een bekende luchtvaartmaatschappij in België. Het ging erom de rusttijd tussen twee werktijden te verminderen. Degenen die vertrouwd zijn met de arbeidswet en meer bepaald met artikel 36 zullen hebben vastgesteld dat het hier gaat over nachtarbeid die in België nog altijd verboden is, onder meer voor vrouwen en minderjarige werknemers en werknemers.

De vraag rijst dan in hoever dit ontwerp strookt met de internationale conventie nr. 89 van de IAO. Bij een eerste reeks volmachters hebben wij in het verleden gezien dat de regering het met haar genummerde besluiten niet nauw nam met de internationale verdragen. Indien de Senaat dit ontwerp goedkeurt, zal ook de conventie nr. 89 worden verkracht. De huidige wetgeving verbiedt nachtarbeid voor vrouwen. De conventie nr. 89 betreft de hele industrie. Dit blijkt trouwens uit de titel zelf van de conventie. In de memorie van toelichting wijst de regering erop dat België zijn internationale verbintenissen nakomt. Voor de conventie nr. 89 is dit een onwaarheid. Die conventie die op 9 juli 1948 te Genève werd herzien, spreekt zich nog altijd uit voor de hele industrie; weliswaar maakt de conventie een onderscheid onder de nijverheidsondernemingen om de wetgevers van de verschillende lid-staten toe te laten een onderscheid te maken tussen nijverheidsondernemingen, enerzijds, en landbouw- en handelsondernemingen en andere niet-industriële ondernemingen, anderzijds.

Uit de algemene filosofie van de conventie is wel af te leiden dat het gaat om de gehele industrie eigen aan elke lid-staat. Zolang de Belgische regering niet het initiatief neemt voor een procedure tot herziening van de conventie nr. 89 op grond van evoluerende omstandigheden, ook waarschijnlijk met betrekking tot de nachtarbeid, en zolang deze conventie niet is herzien, blijft de regering een flagrante inbreuk plegen op de conventie nr. 89.

Het ontwerp heeft alleszins de verdienste — wel een beetje laat — voor de werknemers tewerkgesteld aan werken van vervoer — dat geldt dus niet voor de andere werknemers — de gelijkheid tussen man en vrouw in te voeren.

De heer Henrion treedt als voorzitter op

De richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschap van 9 februari 1976 die wij in de Senaat naar aanleiding van de wet van 4 augustus 1978 hebben besproken, is gebaseerd op een gelijke behandeling van man en vrouw ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces, de beroepsopleiding, de promotiekansen en de arbeidsvoorwaarden. De nachtarbeid werd eruit gelicht. De wet van 4 augustus 1978 houdende bepalingen tot economische hervorming stipuleert zelfs in haar artikel

129 dat de wet niet strijdig is met het genoemde artikel. De situatie is dus dezelfde gebleven.

Mijnheer de minister, het is belangrijk dat er eerst advies over nachtarbeid wordt uitgebracht door de Vrouwencommissie opgericht binnen uw departement. Het is meer dan de hoogste tijd.

Dat is een van de redenen waarom ik heb gevraagd dit ontwerp te behandelen samen met een ander ontwerp dat vrij vlug bij de Senaat aanhangig zal zijn. De Senaat heeft er anders over geoordeeld.

Wij hebben hier te maken met iets wat in principe sympathiek lijkt, de gelijke behandeling van mannen en vrouwen. Hiervoor zijn wij zeer gevoelig. Zonder op de gebeurtenissen vooruit te lopen, zou men kunnen vragen waarom men zo lang heeft gewacht, ook hier de gelijkheid door te trekken. Wij moeten ter zake van niemand lessen krijgen. Wij moeten de zaak ruim bekijken, en ook de consequenties zien voor bepaalde vrouwen die nachtarbeid zullen moeten doen en er de gevolgen moeten van dragen, onder andere in verband met hun gezin.

Het is de moeite waard zo snel mogelijk dit debat te houden in het licht van de flexibiliteit van de arbeid, die meer en meer ingang vindt en een plaats krijgt in onze arbeidsvergeving.

Voor wie nog zou twifelen, en misschien zichzelf zou sussen, wat ik meende op te merken in de commissie, is het duidelijk dat het hier gaat over een eerste stap naar nachtarbeid.

Het geciteerde advies van de Nationale Arbeidsraad van 5 mei 1981 vermeldt op bladzijde 3 van de Nederlandse tekst dat de verplichte rusttijd, waarover het hier gaat en die moet worden ingekort, althans volgens de vraag van een firma en die tot één sector wordt beperkt, historisch verbonden is aan het beginsel van het verbod op nachtarbeid voor vrouwen.

Dat is wat wordt bepaald, enerzijds in artikel 35 en anderzijds, in artikel 36, waarover hier sprake. In de arbeidswet zijn dat de enige artikelen die met betrekking tot nachtarbeid bepalen wat mag en niet mag en voor wie.

Wij moeten er ons goed van bewust zijn dat het hier niet zomaar gaat om een technische ontwerp van ondergeschikt belang, zoals u het probeerde voor te stellen op deze tribune.

De achtergrond van dit probleem ligt bij één firma die niet in overtreding wilde zijn inzake de airhostesses, die voor vluchten van bepaalde lijnen onder toepassing van deze bepalingen van de arbeidswet vielen. Al degenen die al eens hebben gevlogen op lijnen waar inzake het aantal vliegreizen artikel 36 van toepassing wordt, zullen hebben vastgesteld dat de luchtvaartmaatschappij alle voorzorgen heeft genomen door de bemanningsleden te wisselen op bepaalde landingsplaatsen, derwijze dat de rusttijd wordt gerespecteerd zowel voor de airhostesses als voor het cockpitpersoneel.

Sinds 1981 en 1986 heeft de regering ter zake niets meer ondernomen. Op 19 maart 1986 heeft zij een ontwerp ingediend dat dank zij de voorzitter van de commissie op de agenda is gekomen en vandaag wordt besproken. Het gaat hier duidelijk over een inbreuk op het verbod van nachtarbeid voor vrouwen, met alle consequenties van dien.

Bijgevolg waren wij van oordeel dat het verstandig zou zijn geweest de behandeling van dit ontwerp te koppelen aan de algemene benadering van flexibele arbeidsregelingen, en meer bepaald de veralgemening van nachtarbeid, in het licht van de ook hier evoluerende maatschappij, ook inzake arbeidsverhoudingen.

Zelfs indien dit ontwerp wet wordt, zullen krachtens artikel 47 van de arbeidswet, de bevoegde paritaire comités in deze aangelegenheid nog steeds advies moeten verstrekken. Wat dit concreet geval betreft, zal u derhalve niet kunnen voorbijgaan aan het advies van het paritair comité dat bevoegd is in aangelegenheden betreffende het vervoer.

Wij hebben dit ontwerp in de commissie niet goedgekeurd omdat de maatregel die daarin wordt voorgesteld, niet duidelijk wordt geformuleerd, en verdacht goed wordt ingekleed. De technische wijzigingen lijken op het eerste gezicht inderdaad zeer onschuldig maar hebben in werkelijkheid ingrijpende gevolgen. Waar wij nog het meest aanstoot aan nemen is dat u met dit ontwerp de conventie nr. 89 negeert, zonder de procedure tot herziening te hebben ingeleid.

Wij willen consequent blijven. Wij zijn voorstander van een gelijke behandeling van mannen en vrouwen en als democraten hechten wij geloof aan ons parlementair werk. Wij vinden het dan ook angstaanjagend dat voor een niet zo belangrijke aangelegenheid een internationale conventie ter zijde wordt gelegd. De ervaring heeft wellicht geleerd dat

ook dit zelfs geen aanleiding geeft tot juridische gevolgen. Ik zou het jammer vinden indien de Senaat er zou mee instemmen dat men de zaken zomaar op hun beloop laat. Het zou nochtans zeer eenvoudig geweest zijn, met inachtneming van de regels van het spel en met eerbied voor het standpunt van de betrokken partijen, langs parlementaire weg het probleem van de nachtarbeid te regelen. Na overleg met werkgevers en werknemersorganisaties had men met kennis van zaken de procedure kunnen inleiden tot herziening van het lidmaatschap van België bij de conventie nr. 89. Wij zouden dan nu veel verder hebben gestaan en onze situatie ten opzichte van dat nieuwe element van nachtarbeid voor vrouwen en wellicht later ook voor minderjarigen, zou heel wat duidelijker en gezonder zijn geweest.

De heer Leemans treedt opnieuw als voorzitter op

Of ligt het misschien in uw bedoeling, door tegemoet te komen aan de eisen van een bepaalde sector, de sociale partners ertoe te bewegen er bij de regering op aan te dringen dat afzonderlijke wetsontwerpen zouden worden ingediend? Wij moeten echter nog wel afwachten welke houding de Kamer zal aannemen in deze aangelegenheid. Zij zou kunnen voorstellen, dit te integreren in het ontwerp.

Degenen die het parlementair werk ernstig nemen en ijveren voor een verbetering van de arbeidsvoorwaarden voelen zich in deze kwestie bedrogen, aangezien hier een belangrijk principe op de helling wordt gezet.

Dit ontwerp is niet ter zake dienend, daarom hebben wij in de commissie tegen het ontwerp gestemd en zullen wij ons bij de stemming over het ontwerp van wet in zijn geheel onthouden. Wij willen immers het principe van gelijke behandeling van mannen en vrouwen nakomen en het akkoord tussen de sociale partners — hoe vaag het ook moge zijn — nopens de flexibiliteit van de arbeidsduur waardoor dit principe, zij het op zeer bescheiden wijze, ingang vindt in ons arbeidsrecht, respecteren. Daardoor kan het als het ware op officiële wijze ingang vinden in het arbeidsrecht en in de arbeidsverhoudingen.

Wij nemen het echter niet dat artikel 89 van het Internationaal Arbeidsbureau op die wijze met voeten wordt getreden. (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. Hansenne, ministre.

M. Hansenne, ministre de l'Emploi et du Travail. — Monsieur le Président, j'ai été surpris des conséquences apocalyptiques que M. Egelmeers tire de ce projet de loi.

Puis-je rappeler qu'il s'agit purement et simplement de modifier la réglementation du travail de manière à permettre, dans certaines entreprises de transport, de modifier les règles relatives aux intervalles de repos des travailleurs? Certains organismes avaient formulé une demande en ce sens, il y a quelques années déjà. Il est vrai que cela concerne également le travail de nuit des femmes.

J'ai pris comme règle d'envoyer directement les demandes qui m'étaient adressées à la Commission nationale du travail des femmes. Celle-ci a toujours considéré qu'il ne fallait pas modifier fondamentalement le règlement en ce domaine mais se déclarait prête, chaque fois que ce serait nécessaire, à donner un avis sur l'opportunité de modifier la législation dans des cas précis. Son attitude m'a paru raisonnable.

J'ai donc soumis cette demande, très anodine par ailleurs, à la Commission nationale du travail des femmes qui m'a remis un avis unanime. Non content de cet avis unanime, j'ai également demandé l'avis du Conseil national du Travail qui m'a remis, un avis unanime lui aussi.

J'estime qu'il s'agit ici d'un dossier technique et qu'il serait possible de régler de la sorte un certain nombre de cas, avec l'accord de tous.

J'ajoute que la mise en œuvre de cette procédure dans les commissions paritaires est conditionnée encore, de toute manière, par l'accord unanime desdites commissions.

Je ne vois donc pas en quoi ce projet peut soulever tant d'acrimonie. Je vous demande de bien vouloir l'accepter pour ce qu'il est, c'est-à-dire une adaptation limitée de la réglementation du travail, qui fait l'unanimité des parties concernées. (*Applaudissements sur les bancs de la majorité.*)

M. le Président. — Plus personne ne demandant la parole dans la discussion générale, je la déclare close.

Vraagt niemand meer het woord in de algemene beraadslaging? Zo neen, dan verklaar ik ze voor gesloten.

L'article unique du projet de loi est ainsi rédigé:

Article unique. L'article 36, § 2, de la loi du 16 mars 1971 sur le travail est complété comme suit:

« Toutefois, le Roi peut autoriser, s'il y a lieu et dans les conditions qu'il détermine, que l'intervalle entre la cessation et la reprise du travail soit d'une durée inférieure à onze heures consécutives en ce qui concerne les travailleuses occupées à des travaux de transport. »

Enig artikel. Artikel 36, § 2, van de arbeidswet van 16 maart 1971 wordt aangevuld als volgt:

« De Koning kan evenwel toestaan dat, zo nodig en onder door Hem te stellen voorwaarden, de tijd tussen de beëindiging en de hervatting van de arbeid voor de werknemers tewerkgesteld aan werken van vervoer minder bedraagt dan elf achtereenvolgende uren. »

— Adopté.

Aangenomen.

M. le Président. — Il sera procédé dans quelques instants au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Wij stemmen straks over het ontwerp van wet in zijn geheel.

ORDRE DES TRAVAUX

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

M. le Président. — Neuf interpellations sont encore inscrites à l'ordre du jour. Je propose de donner l'occasion à Mme Van Puymbroeck de développer la sienne avant la fin de la présente séance.

Wij zullen vandaag nog de interpellaties horen van de heren Moens, Mouton en Geens.

Ceci nous mènera vers 22 heures 30.

Cinq interpellations auront lieu demain après-midi.

Het zijn de interpellaties van mevrouw De Pauw, van de heer Kenzeler en de drie interpellaties van de heer Pataer.

Nous serons donc probablement très nombreux. (*Sourires.*)

Ik probeer, samen met de griffie, onze werkzaamheden zo goed mogelijk te organiseren, maar zoals daarstraks reeds werd gezegd, wordt het stilaan hopeloos.

VOORSTEL VAN WET STREKKENDE OM HET BEDRIJFSREVISORAAT IN TE VOEREN IN DE INSTELLINGEN VAN HET GESUBSIDIEERD ONDERWIJS

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE WIJZIGING VAN ARTIKEL 1 VAN DE WET VAN 21 FEBRUARI 1985 TOT HERVORMING VAN HET BEDRIJFSREVISORAAT

Verwerping

PROPOSITION DE LOI VISANT A INTRODUIRE LE REVISORAT D'ENTREPRISES DANS LES INSTITUTIONS D'ENSEIGNEMENT SUBVENTIONNE

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE PREMIER DE LA LOI DU 21 FEVRIER 1985 RELATIVE A LA REFORME DU REVISORAT D'ENTREPRISES

Rejet

De Voorzitter. — De Senaat moet zich nu uitspreken over twee voorstellen van wet inzake het bedrijfsrevisoraat.

Le Sénat doit se prononcer sur deux propositions de loi concernant le revisoriat d'entreprises.

Overeenkomstig artikel 47 van ons reglement breng ik de conclusies van de commissie in stemming.

Conformément à l'article 47 du règlement, je mets aux voix les conclusions de la commission.

Ik herinner eraan dat de commissie heeft besloten de voorstellen van wet niet aan te nemen.

Je vous rappelle que la commission propose le rejet de ces propositions de loi.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

139 membres sont présents.

139 leden zijn aanwezig.

86 votent oui.

86 stemmen ja.

49 votent non.

49 stemmen neen.

4 s'abstiennent.

4 onthouden zich.

En conséquence, les conclusions de la commission sont adoptées et les propositions de loi viennent à tomber.

Derhalve zijn de conclusies van de commissie aangenomen en vervallen de voorstellen van wet.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Akkermans, Anciaux, Anthuenis, Antoine, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cereixhe, Chabert, Claey, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, Decléry, de Clippele, De Cooman, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Didden, Doumont, Evers, Falise, Flagothier, Friederichs, G. Gaston, Gijs, J. Gillet, Mme L. Gillet, M. Glibert, Mme Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hazette, Henrion, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Swaelen, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Vandenhoute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Adriaenssens, Borremans, Bourgois, Collignon, Content, Mme Coorens, M. De Baere, Mme De Pauw-Deveene, MM. de Wasseige, Deworme, Donnay, Egelmeers, Eicher, Flandre, Gevenois, Grosjean, Gryp, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Mme Lieten-Croes, MM. Minet, Moens, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Péciaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Seeuws, Smitt, Taminiaux, Mme Thiry, M. Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Vandenhove, Van Der Niepen et Mme Van Puymbroeck.

Se sont abstenus:

Hebben zich onthouden:

MM. A. Geens, Van Grembergen, Van In et Vervaeke.

De Voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, onze fractie is de mening toegedaan dat de organisatie van het bedrijfsrevisorat inderdaad een

algemene toepassing moet hebben, maar de toepassing die hier wordt gevraagd, is te beperkt.

VOORSTEL VAN WET BETREFFENDE DE UITGIFTE VAN WAARDEBONS IN DE DISTRIBUTIESECTOR

Verwerping

PROPOSITION DE LOI RELATIVE A L'EMISSION DE BONS DE VALEUR DANS LA DISTRIBUTION

Rejet

De Voorzitter. — De Senaat moet zich nu uitspreken over het voorstel van wet betreffende de uitgifte van waardebons in de distributiesector.

Le Sénat doit se prononcer sur la proposition de loi relative à l'émission de bons de valeur dans la distribution.

Overeenkomstig artikel 47 van ons reglement breng ik de conclusie van de commissie in stemming.

Conformément à l'article 47 du règlement, je mets aux voix les conclusions de la commission.

Ik herinner eraan dat de commissie heeft besloten het voorstel van wet niet aan te nemen.

Je vous rappelle que la commission propose le rejet de la proposition de loi.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

136 membres sont présents.

136 leden zijn aanwezig.

84 votent oui.

84 stemmen ja.

45 s'abstiennent.

45 onthouden zich.

7 votent non.

7 stemmen neen.

En conséquence, les conclusions de la commission sont adoptées et la proposition de loi vient à tomber.

Derhalve zijn de conclusies van de commissie aangenomen en vervalt het voorstel van wet.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Akkermans, Anciaux, Anthuenis, Antoine, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cereixhe, Chabert, Claey, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, Decléry, de Clippele, De Cooman, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, Didden, Doumont, Evers, Falise, Flagothier, Friederichs, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mme L. Gillet, M. Glibert, Mme Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hazette, Henrion, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mmes Maes-Vanrobaeys, Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Swaelen, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Vandenhoute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborcht, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. A. Geens, Trussart, Vaes, Van Grembergen, Van In, Mme Van Puymbroeck et M. Vervaeke.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Adriaenssens, Borremans, Bourgois, Collignon, Content, Mme Coorens, M. De Baere, Mme De Pauw-Deveen, MM. de Wasseige, Deworme, Donnay, Egelmeers, Eicher, Flandre, Gevenois, Grosjean, Gryp, Hismans, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Knuts, Lallemant, Leclercq, Mme Lieten-Croes, MM. Minet, Moens Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Seeuws, Smits, Taminiaux, Mme Thiry, M. Toussaint, Mme Truffaut, MM. Vandenhove et Van Der Niepen.

PROJET DE LOI MODIFIANT LA LOI DU 2 AVRIL 1965 RELATIVE
A LA PRISE EN CHARGE DES SECOURS ACCORDES PAR LES
COMMISSIONS D'ASSISTANCE PUBLIQUE

Vote

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN
2 APRIL 1965 BETREFFENDE HET TEN LASTE NEMEN VAN DE
STEUN VERLEEND DOOR DE COMMISSIES VAN OPENBARE
ONDERSTAND

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi modifiant la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les commissions d'assistance publique.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de commissies van openbare onderstand.

La vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

138 membres sont présents.

138 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote :

Hebben aan de stemming deelgenomen :

MM. Adriaenssens, Akkermans, Anciaux, Anthuenis, Antoine, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, Borremans, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Bourgois, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Collignon, Conrotte, Content, Mme Coorens, MM. Dalem, De Baere, De Bondt, Decléty, de Clippele, De Cooman, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Mme De Pauw-Deveen, MM. Deprez, Descamps, De Seranno, de Wasseige, Deworme, Didden, Donnay, Doumont, Egelmeers, Eicher, Evers, Falise, Flagothier, Flandre, Friederichs, A. Geens, G. Geens, Gevenois, Gijs, J. Gillet, Mme L. Gillet, M. Glibert, Mme Godinache-Lambert, MM. Grosjean, Gryp, Hansenne, Hazette, Hen-

rion, Hismans, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Knuts, Lallemant, Langendries, Laverge, Leclercq, Lenfant, Mme Lieten-Croes, M. Lutgen, Mme Maes-Vanrobacys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Minet, Moens, Monfils, Moureaux, Mouton, Nicolas, Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Pede, Pinoie, Poulain, Pouillet, Remacle, Mme Rifflet-Knauer, MM. Saulmont, Schellens, Seeuws, Smeers, Mme Smits, MM. Smits, Sondag, Swaelen, Taminiaux, Mme Thiry, M. Toussaint, Mme Truffaut, M. Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Van Daele, Vandenhoute, Vandenhove, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborght, Vandermarliere, Van Der Niepen, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Van Grembergen, Vanhaverbeke, Van houtte, Van In, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Vervaeke, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels et Leemans.

PROJET DE LOI MODIFIANT L'ARTICLE 36, § 2, DE LA LOI DU
16 MARS 1971 SUR LE TRAVAIL

Vote

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN ARTIKEL 36, § 2,
VAN DE ARBEIDSWET VAN 16 MAART 1971

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi modifiant l'article 36, paragraphe 2, de la loi du 16 mars 1971 sur le travail.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet tot wijziging van artikel 36, paragraaf 2, van de arbeidswet van 16 maart 1971.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de la loi

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

136 membres sont présents.

136 leden zijn aanwezig.

89 votent oui.

89 stemmen ja.

47 s'abstiennent.

47 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, Anciaux, Anthuenis, Antoine, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cerexhe, Chabert, Claeys, Conrotte, Dalem, De Bondt, Decléty, de Clippele, De Cooman, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Mme Deprez, De Seranno, Didden, Doumont, Evers, Falise, Flagothier, Flandre, Friederichs, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mme L. Gillet, M. Glibert, Mme Godinache-Lambert, MM. Gryp, Hansenne, Hazette, Henrion, Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobacys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pataer, Pede, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Sondag, Swaelen, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Van Daele, Vandenhoute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van

Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels et Leemans.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. Adriaenssens, Borremans, Bourgeois, Collignon, Content, Mme Coorens, M. De Baere, Mme De Pauw-Deveen, MM. de Wasseige, Deworme, Donnay, Egelmeeers, Eicher, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Hismans, Hofman, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Knuts, Lallemant, Leclercq, Mme Lieten-Croes, MM. Minet, Moens, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Seeuws, Smits, Taminiaux, Mme Thiry, M. Toussaint, Mme Truffaut, MM. Vandenbove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van In et Vervae.

M. le Président. — Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

Mme Rifflet-Knauer. — Monsieur le Président, le groupe socialiste reste attaché au principe de l'égalité des hommes et des femmes dans l'accès à tout emploi et souhaite la reprise du débat parlementaire sur le travail de nuit des femmes. Il espère que le gouvernement respectera la même égalité en matière de sécurité sociale, ce qui n'a pas toujours été le cas. Mais il ne veut pas que la flexibilité du travail sur un point de détail entraîne des habitudes de dérégulation. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTÈRE DES FINANCES DE L'ANNEE BUDGETAIRE 1985

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN FINANCIËN VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1985

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote sur l'ensemble du projet de loi ajustant le budget du ministère des Finances de l'année budgétaire 1985.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Financiën voor het begrotingsjaar 1985.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ensemble du projet de loi.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over het ontwerp van wet in zijn geheel.

140 membres sont présents.

140 leden zijn aanwezig.

87 votent oui.

87 stemmen ja.

53 votent non.

53 stemmen neen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, Anciaux, Anthuenis, Antoine, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cerehe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, Decléty, de Clippele, De Cooman, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Didden, Doumont, Evers, Falise, Flagothier, Friederichs, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mme. L. Gillet, M. Glibert, Mme Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goosens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Pannels-Van Baelen, MM. Pede, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Swaelen, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Vandenhaute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborght, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangeel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemsens, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Borremans, Bourgeois, Collignon, Content, Mme Coorens, M. De Baere, Mme De Pauw-Deveen, MM. de Wasseige, Deworme, Donnay, Egelmeeers, Eicher, Flandre, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Gryp, Hismans, Holsbeke, Hotyat, Kenzeler, Knuts, Lallemant, Leclercq, Mme Lieten-Croes, MM. Minet, Moens, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Pataer, Pécriaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Seeuws, Smits, Taminiaux, Mme Thiry, M. Toussaint, Mme Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Vandenbove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van In, Mme Van Puymbroeck et M. Vervae.

INTERPELLATION DE M. LAFOSSE A M. DAMSEAUX, MINISTRE DE L'EDUCATION NATIONALE, SUR « LES CONSEQUENCES DES ARRETES ROYAUX N°s 454 ET 467 SUR LE FONCTIONNEMENT DES CENTRES PMS »

Vote sur la motion pure et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER LAFOSSE TOT DE HEER DAMSEAUX, MINISTER VAN ONDERWIJS, OVER « DE GEVOLGEN VAN DE KONINKLIJKE BESLUITEN Nrs. 454 EN 467 OP DE WERKING VAN DE PMS-CENTRA »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux motions ont été déposées en conclusion de l'interpellation de M. Lafosse à M. Damseaux, ministre de l'Education nationale.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Lafosse aan de heer Damseaux, minister van Onderwijs, werden twee moties ingediend.

L'une, pure et simple, par MM. De Kerpel, Glibert et Antoine, est ainsi rédigée :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Lafosse et la réponse du ministre, Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Lafosse en het antwoord van de minister,

Gaat over tot de orde van de dag. »

L'autre, par MM. Collignon et Taminiaux, est rédigée comme suit :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Lafosse au ministre de l'Éducation nationale,

Réclame du gouvernement le réexamen de ces arrêtés royaux en vue de garantir le libre choix et l'efficacité psycho-médico-sociale des centres PMS. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Lafosse tot de minister van Onderwijs,

Vraagt de regering deze koninklijke besluiten opnieuw te onderzoeken ten einde de vrije keuze te waarborgen, alsook de doeltreffendheid van de PMS-centra op psychisch, medisch en sociaal vlak. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur la motion pure et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

138 membres sont présents.

138 leden zijn aanwezig.

87 votent oui.

87 stemmen ja.

51 votent non.

51 stemmen neen.

En conséquence, la motion pure et simple est adoptée.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Akkermans, Anciaux, Anthuenis, Antoine, Bascour, Bataille, Bens, Bock, Boël, J. A. Bosmans, J. H. Bosmans, Buchmann, Mme Buyse, MM. Cerexhe, Chabert, Claeys, Clerdent, Conrotte, Dalem, De Bondt, Decléry, de Clippele, De Cooman, De Kerpel, Mmes Delruelle-Ghobert, Demeulenaere-Dewilde, MM. Demuyter, Deneir, Deprez, Descamps, De Seranno, Didden, Doumont, Evers, Falise, Flagothier, Friederichs, G. Geens, Gijs, J. Gillet, Mme L. Gillet, M. Glibert, Mme Godinache-Lambert, MM. Hansenne, Hazette, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Langendries, Laverge, Lenfant, Lutgen, Mme Maes-Vanrobaeys, M. Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Monfils, Nicolas, Noerens, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pedé, Pouillet, Remacle, Saulmont, Smeers, Mme Smitt, MM. Sondag, Swaelen, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Van Daele, Vandenhaute, Mme Van den Poel-Welkenhuysen, MM. Vanderborgh, Vandermarliere, Vandersmissen, J. Van Eetvelt, V. Van Eetvelt, Vangel, Vanhaverbeke, Van houtte, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Waltniel, Weckx, Willemssens, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Adriaenssens, Borremans, Bourgois, Collignon, Content, Mme Coorens, M. De Baere, Mme De Pauw-Deveen, MM. de Wasseige, Deworme, Donnay, Egelmeers, Eicher, Flandre, A. Geens, Gevenois, Grosjean, Gryp, Hismans, Hofman, Holsbeke, Horyat, Kenzeler, Knuts, Lallemand, Leclercq, Mme Lieten-Croes, MM. Minet, Moens, Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Péciaux, Pinoie, Poulain, Mme Rifflet-Knauer, MM. Schellens, Seeuws, Smits, Taminiaux, Mmes Thiry, Truffaut, MM. Trussart, Vaes, Vandenhove, Van Der Niepen, Van Grembergen, Van In, Mme Van Puymbroeck et M. Vervaeke.

Ann. parl. Sénat — Session ordinaire 1986-1987
Parlem. Hand. Senaat — Gewone zitting 1986-1987

INTERPELLATIE VAN MEVROUW VAN PUYMBROECK TOT DE STAATSSECRETARIS VOOR POSTERIJEN, TELEGRAFIE EN TELEFONIE, EN TOT DE STAATSSECRETARIS VOOR VOLKS-GEZONDHEID EN GEHANDICAPTENBELEID OVER « DE KOSTELOOSHEID VAN TELEFOONOPROEPEN OM ZELFDODING TE VOORKOMEN »

INTERPELLATION DE MME VAN PUYMBROECK AU SECRETAIRE D'ETAT AUX POSTES, TELEGRAPHES ET TELEPHONES, ET AU SECRETAIRE D'ETAT A LA SANTE PUBLIQUE ET A LA POLITIQUE DES HANDICAPES SUR « LA GRATUITE DES APPELS TELEPHONIQUES DESTINES A PREVENIR LES TENTATIVES DE SUICIDE »

De Voorzitter. — Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Puymbroeck tot de staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, en tot de staatssecretaris voor Volksgezondheid en Gehandicaptenbeleid over « de kosteloosheid van telefoonoproepen om zelfdoding te voorkomen ».

Het woord is aan de interpellant.

Mevrouw Van Puymbroeck. — Mijnheer de Voorzitter, zoals de persberichten van het begin van de maand bevestigden, zijn wij na Denemarken het land met het grootste aantal zelfdodingen. In 1984 stierven 2.317 mensen op deze manier. Per honderdduizend inwoners telt België tweemaal zoveel zelfdodingen als Nederland. Het aantal pogingen wordt geschat op twintigmaal het aantal geslaagde zelfdodingen: voor 1984 zou dat dus naar schatting 46.500 zelfmoordpogingen betekenen.

We hebben in ons land enkele organisaties die pogen hier iets aan te doen. In Vlaanderen en voor de Vlamingen in Brussel zijn dat Tele-Onthaal en het Centrum ter voorkoming van zelfdoding. In Wallonië en voor de Franssprekende Brusselaars zijn dat *Télé-Accueil* en het *Centre de prévention du suicide*. De ondervinding van deze organisaties is gelijklopend. Het aantal oproepen groeit jaarlijks. Dit is een aanduiding: de diensten geraken meer en meer bekend en er is een groeiend vertrouwen.

Ik wil verwijzen naar enkele geregistreerde gegevens van Tele-Onthaal en de indrukken van hun medewerkers die mij verhelderend lijken.

Ten eerste, het grootste aantal oproepen komt bij Tele-Onthaal binnen tijdens de uren dat de meeste diensten voor psycho-sociale hulpverlening gesloten zijn. Voor de meest extreme crisissituaties kan Tele-Onthaal een beroep doen op enkele bestaande wachtdiensten, zoals de huisarts van wacht, de diensten van de 900, enkele vluchthuizen, en in sommige plaatsen een crisisinterventiecentrum. Voor de minder extreem-kritische situaties zijn de medewerkers aangewezen op het luisteren en het spreken. Het subtiele spel tussen oproeper en medewerker, van woord en wederwoord, kan van kapitaal, zelfs van vitaal belang zijn voor de oproeper.

Ten tweede, de politie en de rijkswacht verwijzen vaker naar Tele-Onthaal als zij geconfronteerd worden met mensen die over hun toeren zijn. Tele-Onthaal verwijst vaker naar de huisarts als de crisis van die aard is dat er interventie nodig is. Het lukt de medewerkers ook, meer dan vroeger, de oproepers te motiveren om de 900 op te bellen.

Ten derde, het aantal oproepen van mensen die tot zelfmoord geneigd zijn, aan zelfmoord denken of op het punt staan zelfmoord te begaan, is in 1983 hoger dan in 1982 en groeit verder aan. De medewerkers stellen ook vast dat de geladenheid van de gesprekken zwaarder wordt. Er komen meer mensen in een dieper gaande crisis en de crisissen van de mensen gaan dieper.

Als het waar is wat Paul Valéry zegt, « Le suicide c'est l'absence de l'autre », als de afwezigheid van de ander een doorslaggevende rol speelt, dan is het even waar dat deze afwezigheid ook in ruime mate verantwoordelijk is voor andere crisissen.

Of zoals Remy Mens van Tele-Onthaal het zegt: « Aanwezigheid en afwezigheid is een aangelegenheid van naastbestaanden. Aanwezigheid is maar bevorderend, als de naastbestaanden interesse betonen, als zij belang stellen. Wie niet ervaart dat het voor anderen belangrijk is dat hij er is en het goed heeft, verliest het voornaamste motief dat een mens doet leven.

Aanwezigheid of afwezigheid van de ander is er ook in de significante anderen die, door hun persoonlijke waarden en/of door een mandaat, voor de mensen symbool worden van iets hogers. Uitspraken van wetenschapsmensen, kerkleiders, politici dragen in grote mate bij tot de vorming van de gemoedsstemming en de gemoedsgesteltenis van alle mensen. Ook de maatregelen die getroffen worden door beleidsmensen bepalen mede het geestelijk klimaat, of het nu gaat om kernwapens, fietspaden, onderwijs of werkgelegenheid.

In de maatregelen en uitspraken van significante anderen percipieert de gewone man de onderliggende maatschappij- en mensopvatting. Als bijvoorbeeld de *no nonsense*-theorie de gezindheid van deze uitspraken en maatregelen bepaalt, dan stelt de gewone man — prereflexief — de vraag wat en wie er nog zin heeft buiten datgene en degene die er keihard tegenaan kan en mag gaan. Velen boeten dan iets in van hun zin in het leven. Ze hebben en ze zien minder zin. Wordt dan ook het streven en het zoeken naar zin niet tot onzin verklaard? Het zal dan ook wel geen toeval zijn dat de *Daseins*-analytische school in filosofie en psychiatrie weer aandacht krijgt. Zij zegt dat de neurose de reactie is van de gehele mens die weinig of geen zin meer ziet en beleeft, mede omdat het als nutteloos en ongezonder wordt bestempeld zich met deze kwestie van de zin bezig te houden.

Als mensen zich op een pijnlijk moment in hun leven bevinden, en zij kunnen of durven het niet mededelen aan een naastbestaande, dan is het goed dat zij anonieme confidenten kunnen opbellen. Wezenlijk is dat dan de hoorn van de telefoon van de haak genomen wordt, dat er iemand is. Het is misdadig te beweren dat men een dienst opzet ter preventie van levenscrisissen als deze dienst niet ook onmiddellijk gehoor geeft aan de oproepen. Een onbemande, of een bezette lijn is een ramp voor deze oproepers. »

Als de medewerker de hoorn afgenomen heeft, moet hij de luisterende worden. Meer nog: aanwezig zijn. Hij moet bij de andere kunnen zijn, vertoeven bij wat de andere heeft meegemaakt en met de andere iets maken van wat werd aangericht, hij moet vernieuwend aanwezig zijn. Dat vraagt tijd. De mens in nood moet kunnen beluisterd maar ook bevestigd worden. Zo'n gesprek duurt gemiddeld ongeveer 50 minuten zegt Tele-Onthaal, «bina een uur», zegde men ons bij het Centrum ter preventie van zelfdoding.

Ik weet dat staatssecretaris D'Hondt daarover ietwat meer genuanceerde cijfers heeft. Maar zo'n gesprek kan niet worden gevoerd met één oog op de klok gericht, met in je achterhoofd de vraag: «Hoeveel gaat dat kosten?» Zal ik, zal mijn man, mijn vrouw die rekening wel kunnen betalen? » Wat gebeurt er met de privacy van deze mensen als er zo een lange dure telefoon was, of misschien wel meerdere en als die op de rekening komen en hun huisgenoten willen weten met wie er werd getelefoneerd en waarvoor het ging? Met daarbij al de gevoelens van wantrouwen, frustratie, verwijten en verwijdering.

Is het bijvoorbeeld niet eigenaardig dat in 1985, na de invoering van de prijsverhoging door tijdtelling, het percentage van de oproepen bij *Télé-Accueil* daalde met 11,8 pct. Dit cijfer geldt zowel voor Brussel als voor Wallonië. Voor Vlaanderen zijn de juiste gegevens mij niet bekend. Sinds 1975, het begin van de crisis tot einde 1984 was er een gestadige groei van het aantal oproepen. Als voorbeeld kan ik de juiste cijfers voor *Télé-Accueil* Brussel geven: voor 1981: 18 110, voor 1982: 19 937, voor 1983: 23 056, voor 1984: 26 582, om in 1985 terug te vallen op 23 969 oproepen.

Wanneer gevraagd wordt terug te bellen, omdat de dienst oordeelt dat verdere begeleiding nodig is, krijgt de dienstverlener nu dikwijls ten antwoord dat dit niet mogelijk is omwille van de prijs. Dit werd mij nog vorige week door de directeur, de heer Vannesse, bevestigd. Van de 55 486 oproepen die *Télé-Accueil* in Wallonië en Brussel kreeg, gebeurden er 55,9 pct. tussen 18 uur 's avonds en 8 uur 's morgens. Hierbij zijn nog niet de weekendoproepen inbegrepen, die het percentage van oproepen in de minder dure periode nog heel wat hoger leggen. Remi Mens bevestigde mij dezelfde trend voor Vlaanderen, waar het totaal aantal oproepen voor 1985 iets boven de 64 000 ligt, waarvan er ruim 6 000 rechtstreeks met zelfdoding te maken hebben.

De heer Vannesse, directeur van *Télé-Accueil*, bevestigt dat 22,4 pct. van de oproepen vanuit acute crisissituaties gebeuren en 1,7 pct. van de gesprekken draaien volledig rond het thema zelfdoding. Veel meer gesprekken beginnen met die noodkreet, maar eindigen, door het dieper graven, bij de problemen die daar aanleiding toe geven, en werden door *Télé-Accueil* niet bij die 1,7 pct. op de ruim 6 000 gesprekken geteld. Toch kan je hier geen precieze scheidingslijn trekken: er bestaat preventie

en interventie op crisisogenblikken. Beide stappen zijn onmisbaar om zelfdoding te voorkomen.

In begin 1985 stelde minister De Croo voor, de oproepen aan de gespecialiseerde hulpdiensten gratis te laten gebeuren. Dit voorstel zou volgens de heer De Croo begin 1985 op de Ministerraad worden gebracht. *Télé-Accueil* en Tele-Onthaal schreven naar de ministers ter informatie en vroegen aandacht voor hun probleem. Vrijwel alle ministers antwoordden in positieve zin, aan Franstalige kant zelfs allemaal, maar, om welke redenen weet ik niet, minister De Croo bracht deze zaak tenslotte niet voor de Ministerraad.

Anderzijds zegt staatssecretaris D'Hondt in een interview toegestaan aan de *Volksmacht* en verschenen op 8 maart 1985: «Het is onze bedoeling aan die erkende organisaties een telvrij nummer toe te kennen.» en verder: «De derving van inkomsten geraamd op ongeveer 2 miljoen per jaar» — ik weet inmiddels dat die veel hoger liggen — «zouden wij in dit geval zelf dragen, liever dan de rekening te presenteren aan Rika Steyaert zoals we dat voor de 900 wel doen aan Nothomb van Binnenlandse Zaken. Met de betrokken diensten werken we nu een regeling uit. Persoonlijk zou ik er graag de kindertelefoons bijvoegen, omdat ik dat werk sympathiek vind.»

Toch is er intussen niets in die zin gebeurd. Er zijn veel andere dingen gebeurd. Sint-Anna is voorbijgekomen. Is dit omdat de directie zelf van de RTT zich daartegen verzet, met het argument dat zij geen filantropische, maar wel een commerciële opdracht heeft? Is dit omdat de syndicale afgevaardigden vinden dat die minder-inkomsten verlies van 2 of 3 arbeidsplaatsen zouden betekenen? Wat voor een land zijn wij toch, dat we willen besparen op wat schade kan voorkomen en nadien veel meer betalen om die schade te beperken? Ik verwijs hierbij naar de studie van professor Dr. H. Van De Voorde, — en hiervoor wil ik speciaal de aandacht van staatssecretaris De Meester vragen — die precies de nadruk legt op de financiële aspecten van deze werking. Hij baseerde zich hiervoor op de cijfers van 1981 — dit wil zeggen 58 232 oproepen in Vlaanderen, dus ruim 10 pct. minder dan in 1986 — en zegt letterlijk het volgende:

«Wanneer wij alleen maar de oproepen in verband met de psychische behandeling, depressie, psychische ineenstorting, alcohol en andere verslavingsziekten samen nemen, dan zijn dit in één jaar tijd meer dan 5 300 oproepen van personen die de nood ervaren aan contact met iemand die hen deskundig en toch medevoelend kan te woord staan en zulks op ogenblikken waarop de professionele hulpverleners, psychiaters, psychologen gewoonlijk niet bereikbaar zijn. Indien Tele-Onthaal slechts 2 pct. van deze 5 300 oproependen of plusminus 100 personen aldus belet in een acute crisistoestand terecht te komen en een opname in een psychiatrische inrichting vermijdt, dan kan men berekenen wat dit bespaart aan de rijks sociale zekerheid.

In een gemiddeld psychiatrisch ziekenhuis voor acute psychiatrische observatie, diagnose en behandeling bedraagt de verpleegdagprijs 1 500 tot 3 000 frank per dag, exclusief de kosten voor medische diagnose en medicatie, en dan spreek ik nog niet over de gevallen van 4 en 5 000 frank.

Inmiddels zal de gehospitaliseerde persoon niet alleen niet-productief zijn, doch tevens — wanneer hij werkt — verder tijdelijk zijn volle wedde ontvangen, respectievelijk een dagelijkse vergoeding, naargelang van de ziekte duur. Globaal kan men stellen dat dergelijke persoon, die nu het statuut van arbeidsongeschikte gehospitaliseerde patiënt geniet, elke maand gemiddeld 100 000 frank kost aan de rijks sociale zekerheid. Gesteld dat een hospitalisatie voor acute psychiatrische toestanden gemiddeld drie maanden duurt, dan kunnen alleen door Tele-Onthaal 300 maanden à 100 000 frank of dertig miljoen frank per jaar worden bespaard. Deze berekening is slechts benaderend, ze ligt alleszins een flink stuk te laag, vermits er ook bij de overige 53 000 oproepers een bepaald aantal zijn, die via de telefonische hulp en steun, ook door verwijzing naar de ambulante geestelijke gezondheidszorg, uit de intramurale zorg kunnen worden gehouden: indien dit slechts 2 pct. zou zijn, dan bespaart dit nogmaals minstens 30 miljoen frank per jaar. Bovendien biedt het bestaan van de Tele-Onthaaldiensten aan de psychiaters een morele waarborg om patiënten vroeger te ontslaan. Frequent bellen tegenwoordig ex-psychiatrische patiënten op met de vermelding dat hun psychiater hun dit aangeraden had, zo er 's nachts of tijdens het week-einde iets mis mocht lopen. Het was niet mijn bedoeling krenten te wegen, doch evidente dingen moeten soms met harde cijfers duidelijk worden gemaakt, willen ze bekliven.»

Als wij willen besparen, vooral als we dat op een verantwoorde wijze willen doen, moeten we niet alleen de deelgebieden, maar ook het geheel

in het oog houden. Het gaat eigenlijk niet op, 12 of 14 miljoen subsidies niet te betalen en te storten in de staatskas als er aan de andere kant voor Vlaanderen alleen ten minste 60 miljoen, gebaseerd op de cijfers van 1981, dus ongeveer 67 miljoen gebaseerd op de cijfers van 1985, maar waarschijnlijk nog veel meer, moeten worden uitgegeven.

Ook in het Sint-Annaplan vindt de *no nonsense-no sense*-theorie zijn toepassing. De harde sector telt mee, de zogenaamde zachte sector is nog nauwelijks van tel. Er moet worden bespaard op opvangdiensten, vormingscentra enzovoort. Maar de harde werkelijkheid is, dat de zachte sector de slachtoffers van de harde sector moet opvangen en dat we als Staat ook economisch verlies maken omdat we op kortzichtige manier theorieën toepassen. Waarom zijn er zoveel zelfdodingen bij de werklozen? Waarom groeit dit aantal nog bij een plots groeiend gevoel van onveiligheid? Ik verwijs hierbij naar de periode na Tsjernobyl. Ik wou de staatssecretaris deze achterliggende gegevens even in herinnering brengen om het waarom van mijn vragen duidelijk te maken en er niet alleen de sociale, maar ook de economische betekenis van te doen inzien.

Mevrouw de staatssecretaris voor Telefonie, ik was blij toen ik een paar weken geleden in *Le Soir* de aankondiging zag staan met bovenaan «Le téléphone, le moral remonte par là», en onderaan «Le téléphone, la vie passe par là».

Gisteren zag ik staan in de *Financieel-Economische Tijd*, en niet in *De Morgen*, «De lijn van het leven». In heel veel gevallen is dat letterlijk de waarheid.

Aan staatssecretaris De Meester wijk ik vragen:

1) Wat kosten de 2.500 gekende zelfdodingen op maatschappelijk vlak?

2) Hoe worden de nefaste gevolgen hiervan voor familie en vrienden, op werkcollega's, zowel op menselijk als op materieel vlak, berekend en verrekend?

3) Is zij bereid, op basis van de door hoger genoemde organisaties te bezorgen controleerbare gegevens, de door hun voor de Rijksdienst voor sociale zekerheid verwezenlijkte besparingen, of een gedeelte ervan, af te staan voor sterk verlaagde prijzen, of zo mogelijk de kosteloosheid van de telefoonoproepen aan deze diensten te garanderen?

4) Op welke wijze zou zij dit doen: als subsidie aan de organisaties zelf of door het betalen van de betreffende telefoonkosten aan de RTT?

Aan staatssecretaris D'Hondt vraag ik:

1) Wat is de kostprijs van de ongeveer 64.000 telefoonoproepen van Tele-Onthaal en de ongeveer 55.486 — 1985 — oproepen van *Télé-Accueil*? Wat is de prijs voor de ongeveer 12.500 oproepen van de 2 centra ter preventie van zelfdoding?

2) Welk bedrag kan u hiervan voor uw rekening nemen en wat verwacht u als bijdrage van het ministerie voor Sociale Zaken?

3) Kan u één 3- of 4-cijfersnummer toekennen aan de Tele-Onthaal en *Télé-Accueil*-diensten in ons land? En evenzo aan de diensten ter preventie van zelfmoord? Als mijn inlichtingen juist zijn, ging men hier principieel mee akkoord en werd reeds het nummer 1234 voorzien.

4) Kunnen de oproepen aan de vier hoger genoemde organisaties zo worden geteld dat ze naargelang van de bereikte overeenkomst ofwel tegen verminderde prijs worden aangerekend ofwel eventueel rechtstreeks aan het ministerie van Sociale Zaken worden gefactureerd? (*Applaus op verschillende banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris D'Hondt.

Mevrouw D'Hondt-Van Opdenbosch, staatssecretaris voor Posterijen, Telegrafie en Telefonie, toegevoegd aan de Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, bij het luisteren naar mevrouw Van Puymbroeck kwam bij mij de gedachte op dat wij toch in een vreemd land leven, een land waarin mensen met een groot en genereus hart hun bekommelingen in stukjes moeten kappen en trachten ze ergens onder te brengen in een van de vele structuren die dit land rijk is.

Het zou inderdaad veel beter zijn, mevrouw Van Puymbroeck, dat ik hier vandaag tegemoet kon komen aan alle bekommelingen die u hier heeft naar voren gebracht en die inderdaad zeer reëel zijn.

Het euvel van de zelfdodingen moet uiteraard ons aller aandacht gaande houden. Omdat ik wist dat u mij vandaag daarover zou interpellieren, heb ik gisteren bijzonder aandachtig gekeken naar de uitzending op de Nederlandse televisie over deze kwestie. In die uitzending zei men dat

in 1985, 1.760 Nederlanders zelfmoord hebben gepleegd. Dit cijfer ligt inderdaad lager dan bij ons, maar is toch nog vrij aanzienlijk.

De hoogstaande sociale en humanitaire rol die door middel van de telefoon — die u terecht, mevrouw, hebt uitgeroepen als het communicatiemiddel bij uitstek — wordt vervuld door hulpdiensten als Tele-Onthaal en het Zelfmoordpreventiecentrum, kan niet genoeg worden geprezen. Daarom ook heb ik aan de Regie van Telegrafie en Telefonie gevraagd deze diensten in de mate van het mogelijke en met de technische middelen waarover zij beschikt, bij te staan.

Ik wil hier uitvoerig ingaan op uw betoog, mevrouw Van Puymbroeck, om te voorkomen dat misverstanden zouden blijven bestaan. Ik zit helaas in de harde sector. Helaas, maar ook gelukkig. Het is inderdaad goed dat ook in de harde sector mensen aanwezig zijn die aandacht hebben voor de problemen die u hebt aangehaald. Vanuit die harde sector zal ik dus ingaan op een aantal van uw vragen.

Binnen een zestal maanden zal het mogelijk zijn Tele-Onthaal een oproepnummer ter beschikking te stellen dat geldig is voor heel het Vlaamse land. Ik moet u doen opmerken dat het telvrij maken van een nummer en het nummer zoals wij het nu voorstellen, niet volledig hetzelfde is. Het telvrij maken van een nummer berust op een eenvoudige ingreep in de centrale terwijl het verlenen van *free call*-nummers een nieuwe dienst is die door de RTT in het leven wordt geroepen. Dit zal worden verwezenlijkt in het eerste trimester van volgend jaar.

Het zal u wellicht genoeg doen dat die nieuwe dienstverlening onder de benaming «groene nummers» wordt opgezet. Men had ook kunnen opteren voor oranje nummers. Er rode nummers van maken was wat moeilijk omdat de post al rood is. Wij gaan het derhalve houden bij groene nummers, al was het maar om u genoeg te doen, mevrouw Van Puymbroeck.

Een ieder die het wenst, zal zich kunnen abonneren op gratis antwoordnummers die de meest verscheiden mogelijkheden bieden. Als Tele-Onthaal de nodige abonnementen neemt om de diverse regionale centra uit te rusten, zal ook kunnen worden ingegaan op de wens om de gesprekken kosteloos te maken voor de oproepers.

Als variante daarop kan de inrichting zodanig worden geprogrammeerd dat aan de oproepers steeds een zonale verbinding, met tijdsduurtelling welteverstaan, in rekening wordt gebracht, ongeacht de oorsprong van de oproep. Aangezien dat echter weinig verschilt van de huidige regeling, meen ik dat Tele-Onthaal zal opteren voor kosteloosheid in hoofde van de oproeper. Aan die wens zal gemakkelijk kunnen worden voldaan.

Het nummer 1234 dat aanvankelijk was gepland voor Tele-Onthaal moet echter wegens een herstructurering van de bijzondere diensten van de Regie van TT en de aanpassing van het nummeringsplan worden gereserveerd voor dienstgebruik. In de plaats daarvan kan een nummer worden gebruikt uit de reeks 18XX of 19XX. Tegen de normale voorwaarden zal het Zelfmoordpreventiecentrum uiteraard ook een viercijferig nummer kunnen bekomen.

Wat gaat zulke uitrusting wel kosten? Het abonnementsgeld voor de uitrusting van de vijf Vlaamse centra en het centrum in Brussel zal circa 226.000 frank inclusief BTW per jaar belopen. Ik vestig er de aandacht op dat de BTW niet door ons moet worden betaald. België is het enige land in Europa dat BTW aanrekent. De BTW zal in de kostenberekening van de RTT worden verwerkt zodat de mensen zullen menen dat de telefoon opnieuw meer kost. Dat is onjuist. Wij moeten de BTW nu in de gesprekken verrekenen. Men zou in dit verband de minister van Financiën moeten interpellieren.

De gesprekken zullen worden aangerekend tegen één tarief eenheid van 5 frank per 40 seconden, met dien verstande dat de tijdsduur per tarief eenheid wordt verdubbeld tot 80 seconden in de daluren. Om een raming van de gesprekkosten te kunnen maken, is uitgegaan van de cijfers die voorkomen in het jaarverslag van 1985 van één van de Vlaamse centra. Men mag aannemen dat die gegevens voldoende representatief zijn voor het hele Vlaamse land. Daaruit blijkt nu dat 47,5 pct. van de oproepen worden opgevangen tussen 8 en 18 uur. De cijfers van mevrouw Van Puymbroeck verschillen met deze. Dit is nagenoeg de spanne tijds waarin het volle telefoontarief van toepassing is. Tijdens het gedeelte van het etmaal waarin het verminderd tarief geldt, worden dus 52,5 pct. van de oproepen opgevangen.

In die statistieken vindt men voorts interessante gegevens omtrent de duur van de oproepen: 39 pct. van de gesprekken duren minder dan

5 minuten, 23 pct. duurt meer dan 5 tot 15 minuten, 18 pct. meer dan 15 tot 30 minuten, 20 pct. tenslotte duurt meer dan een half uur.

Deze gegevens zijn geprojecteerd op de 64 000 oproepen die de zes centra van Tele-Onthaal jaarlijks behandelen. Met toepassing van een gemiddelde voor elke reeks gesprekken, ingedeeld volgens tijdsduur en uur waarop ze plaatsvonden, kan men afleiden dat, overeenkomstig het tarief dat zal gelden voor de «groene nummers», een som van circa 7 380 000 frank inclusief BTW zal moeten worden aangerekend voor gesprekkosten. Met het abonnementsgeld komt men tot een jaarlijks bedrag van 7,6 miljoen. Bij de *free call* zal het bedrag — mevrouw Van Puymbroeck zegt ook dat er nu wordt bespaard op de telefoon — waarschijnlijk tot ongekende hoogten oplopen. De prognose berust feitelijk op niets. Het bedrag kan gemakkelijk meer bedragen of zelfs verdubbelen.

Daar Tele-Onthaal reeds verscheidende keren heeft aangedrongen om te worden ontheven van de telefoonkosten, is het voor een goed begrip van de situatie voorzeker nodig, de positie van de Regie TT in deze kwestie nog eens extra te belichten. De Regie van Telegrafie en Telefonie is een rechtspersoon volledig onderscheiden van de Staat, met een eigen patrimonium en begroting. Als zodanig is zij compleet en alleen verantwoordelijk voor de exploitatie van de telecomunicaties. Haar inkomsten komen dus alleen van de telefoongebruikers. Overeenkomstig het bepaalde in de wet van 19 juli 1930 heeft zij tot opdracht de telecomunicaties te exploiteren in het algemeen belang en volgens nijverheids- en handelsmethodes. Zulks houdt onder meer in dat zij alle gebruikers op gelijke voet moet behandelen — dat is trouwens de opdracht van de openbare dienst — en dat zij alle geleverde prestaties moet aanrekenen tegen kostprijs of tegen algemeen geldende tarieven.

Aangezien de Regie TT ervoor moet zorgen dat haar begroting uitsluitend met eigen middelen in evenwicht wordt gehouden, begrijpt men allicht dat de lasten in feite moeten worden gedragen door alle telecomunicatiegebruikers, inzonderheid de telefoonabonnees. Eventuele tegemoetkomingen aan een bepaalde categorie van gebruikers komen dus steeds neer op de schouders van de andere TT-gebruikers. Het gaat dus om een ingevoerde en opgelegde solidariteit. Een ieder zal het er wellicht mee eens zijn dat het niet billijk is, de telefoonabonnees een extra last op te leggen die normaliter door de gehele gemeenschap zou moeten worden gedragen.

Elke tegemoetkoming of ontvangstenderving die de Regie TT zou moeten toestaan of ondergaan, behoort dus voortaan te worden gecompenseerd door een toerekening op andere begrotingen, zodat de lasten gelijkmatig worden verdeeld over alle belastingplichtigen.

Dit is inderdaad waar en ik geef het toe. In een artikel in een bepaalde krant werd de vraag gesteld of de staatssecretaris dit alleen maar had gedaan uit politieke opportuniteitsredenen. Ik meende indertijd dat wij een koninklijk besluit konden uitvaardigen om tegemoet te komen aan de vraag van Tele-Onthaal om een bepaalde vergoeding te krijgen voor de onkosten. Daarvoor is een algemeen geldend koninklijk besluit nodig. Wij hadden inlichtingen gevraagd en waren tot het besluit gekomen dat het ging om een onkostenderving van ongeveer twee miljoen. Dit bedrag van twee miljoen zou misschien nog draaglijk zijn geweest. Ondertussen hadden wij van allerhande verenigingen uit deze sector dezelfde vraag om steun gekregen, onder andere van *Télé-Accueil*, het Centrum voor zelfmoordpreventie en de Franse zusterorganisatie hiervan. Ik heb tientallen brieven gekregen van alle soorten organisaties. Het toeval wil dat ik vanochtend nog een mooie brief heb gekregen, persoonlijk aan mij gericht, van een zeer idealistisch persoon die mij schrijft:

«Mevrouw de staatssecretaris, u zal *Télé-Accueil* en Tele-Onthaal *free-call* geven. Ik ben bereid aan de telefoon sprookjes te vertellen aan de kinderen die mij opbellen en ik verzoek u mij dezelfde voordelen toe te kennen als die gevraagd voor Tele-Onthaal.»

Iemand die zich op dergelijke manier ten dienste wil stellen, waarschijnlijk iemand die de hele dag over zijn tijd kan beschikken, verdient alle achting, te meer omdat de ouders momenteel hun kinderen geen sprookjes meer vertellen, wat op zichzelf een tekort is.

Ik heb even willen illustreren hoe gevaarlijk het is, een algemeen koninklijk besluit uit te vaardigen waaronder al deze instellingen vallen. U merkt wel waarheen dit ons zou kunnen leiden.

De raming van de ontvangstenderving hield rekening met een gemiddelde duur van 18 minuten per gesprek. Daarbij werd er bewust aan voorbijgegaan dat er nog Franstalige zusterorganisaties zijn. Een eenvoudige berekening wijst uit dat voor een jaarlijks totaal van 120 000

oproepen tegen gemiddeld 15 frank per oproep een kleine twee miljoen zou dienen te worden betaald.

U zal mij vragen hoe ik aan de 7,5 miljoen kom waarover ik het had. De installaties nodig om de groene nummers te laten functioneren, kosten zeer veel en daaruit volgt dat ook het tarief duur is.

Mevrouw Van Puymbroeck, ik heb er diep over nagedacht. U weet dat ik niet over één nacht ijs ga. Eigenlijk zou ik liever zeggen: uw bekommelingen zijn de mijne en vermits de Regie het momenteel beter doet — ze is trouwens de enige openbare instelling die het goed doet, maar wij hoeven niet hoog van de toren te blazen —, kunnen wij op uw vraag ingaan: immers wat is dit kleine bedrag vergeleken bij de miljarden ontvangsten van de regie. Tot mijn spijt is dit niet mogelijk. Het gaat om het principe. Ik heb al gesproken over de vele organisaties die mij een soortgelijke vraag hebben gesteld. Waar heeft deze politiek bijvoorbeeld, de Belgische spoorwegen gebracht? De NMBS heeft alleen maar verminderde inkomsten meer, dit wil zeggen dat aan zowat iedereen kortingen zijn toegestaan. Ik juich dit toe; één van die kortingen is trouwens van mezelf uitgegaan.

In onze grote gulhartigheid zijn wij allen vergeten dat deze diensten moeten kunnen functioneren en dat op een gegeven ogenblik de rekening wordt gepresenteerd.

U zegt dat de zachte sectoren vaak moeten opvangen wat de harde sectoren loslaten, maar de harde sectoren moeten ook zeer vaak dragen wat in de zachte sectoren nodig is. Er is een wisselwerking. In een menselijke maatschappij moet dit ook zo zijn.

Vroeger hebben wij nooit een vraag gekregen van Tele-Onthaal. Het verzoek is ingegeven als reactie op de invoering op 1 januari 1985 van de tijdsduurtelling in zonaal telefoonverkeer. Tot dan mocht men telefoneren zo lang men wou. Wij hebben nu de technische mogelijkheden om dit te beperken en wij hebben de tijdsduurtelling in zonaal telefoonverkeer ingevoerd. Er zijn heel wat reacties gekomen. Ook gepensioneerden reageren daarop bijzonder ontgoocheld. Sommigen zeggen dat dit het enige is wat zij hebben en dat dit hun nu wordt ontnomen. Ook daarover heb ik talrijke brieven gekregen.

Men verkeerde inderdaad in de mening dat door het invoeren van de nieuwe tariefregeling het aantal oproepen sterk zou teruglopen. Men dacht dat de telefoon niet meer zou worden gebruikt. Die vrees is echter ongegrond gebleken want in 1985, dus precies in het jaar dat de tijdsduurtelling werd ingevoerd, heeft Tele-Onthaal bijna 5 000 oproepen meer te behandelen gekregen dan in 1984. Ik wil daarmee niets bewijzen. Ik wil alleen maar de cijfers naar voren brengen. De voorspelling dat ook de duur van de oproepen drastisch zou verminderen is evenmin uitgekomen. Zo las ik in het jaarverslag van Tele-Onthaal Oost-Vlaanderen dat in 1984 dit centrum 3 078 uur gesprek heeft verwerkt en in 1986, 3 468 uur of een toename van ongeveer 13 pct.

Voorts dient er de nadruk te worden op gelegd dat tussen begin 1985 en nu, de omstandigheden ingrijpend zijn gewijzigd. Inmiddels zijn aan de Regie van Telegrafie en Telefonie door de maatregelen van het Sint-Annaplan zware bijkomende verplichtingen opgelegd, zoals het inleveren door de betaling aan het Rijk van een jaarlijkse monopolievergoeding en een avalcommissie die samen voor 1987 niet minder dan 1 107 miljoen zullen belopen. Ik wil erop wijzen dat nu reeds het sociaal telefoontarief volledig te onzen laste valt. Wij krijgen daarvoor geen frank vergoeding van de Belgische Schatkist. Dat betekent een jaarlijkse derving van inkomsten ten bedrage van 750 miljoen.

De RTT vervult nog taken van andere rijksdiensten, zoals bijvoorbeeld het beluisteren van de noodfrekwenties van de radio-maritieme communicatiebanden ter beveiliging van de mensenlevens op zee, zonder dat zij daarvoor enige vergoeding ontvangt. Ik meen dat dit door het ministerie van Verkeerswezen zou moeten worden betaald. Minister De Croo wijst dit echter af zodat wij maar steeds verder die lasten blijven dragen. Het gaat hier over circa 100 miljoen frank per jaar.

Ik wil deze gelegenheid te baat nemen om nog eens een overzicht te geven van de RTT aan de Staat betaalt aan belastingen. Dit is niet speciaal voor mevrouw Van Puymbroeck bestemd maar voor iedereen die het horen wil.

Over de periode van 1974 tot en met 1984, betaalden wij voor BTW 43,7 miljard, voor vennootschapsbelastingen 977,2 miljoen, voor roerende voorheffing op de uitbetaalde coupons betreffende obligatieleningen 7,38 miljard en voor interesten wegens vrijstelling van roerende voorheffing, 49,2 miljard. Ik heb daarstraks ook gezegd wat wij nog aan

sociale voordelen geven, vermeerderd met de reeds eerder geciteerde 1 107 miljoen kosten.

Ik meen, mevrouw Van Puymbroeck, dat het bijgevolg niet aanvaardbaar is dat de RTT nog zou worden verplicht voordelen toe te staan aan bepaalde categorieën van gebruikers als daar geen gelijkwaardige compensaties tegenover staan. Ik ben bereid dit te doen indien een ander departement, waar deze materie thuishoort, bereid zou zijn die vergoedingen te betalen aan de RTT. Ik verwijs hier opnieuw naar de spoorwegen, waar een drastische ingreep nodig zal zijn om wat daar, met zeer goede bedoelingen, in gouden tijden werd toegestaan maar uit de hand is gelopen, opnieuw in goede banen te leiden.

Men vergeet ook dat er nog een schuld is van 150 miljard en dat wij er nauwlettend moeten op toezien dat de Staat en de Schatkist daar niet worden belast.

Indien de telefoonkosten werkelijk een probleem zijn voor Tele-Onthaal en haar Franstalige zustervereniging *Télé-Accueil*, wat ik overigens grif wil aannemen, dan kan naar mijn oordeel, de oplossing slechts liggen in een aanvullende of bijkomende subsidiëring ten laste van andere begrotingen dan die van de Regie van Telegrafie en Telefonie, met name van diensten die bevoegd zijn voor de welzijnssector.

Wat tenslotte het Zelfmoordpreventiecentrum in Brussel betreft, moet ik erop wijzen dat het niet mogelijk is, zelfs niet op verre na, de kostprijs te ramen van de oproepen. Die oproepen kunnen immers komen vanuit alle 40 telefoonzones van het land zodat ze volgens niet minder dan drie verschillende tarieven worden aangerekend, afhankelijk van de zone van herkomst en de duur. Overigens bestaat er thans nog geen enkele registratie van het verkeer bij aankomst, zodat slechts die instelling zelf daaromtrent gegevens kan verstrekken.

Omdat ik uw bezorgdheid ken, heb ik bewust uitvoerig willen ingaan op uw interpellatie. Mijn collega zal u verder te woord staan omdat ook zij voor een stuk bevoegd is en bezorgd om de problemen, die u in uw interpellatie heeft aangehaald. Ik kan u bevestigen dat de telefoon inderdaad een enorm communicatiemiddel is dat ons door de techniek ter beschikking wordt gesteld. Ik wil eraan toevoegen, zoals ik reeds gezegd heb op deze plaats, dat de telefoon nooit de menselijke relaties zal kunnen vervangen. De telefoon is al te dikwijls een alibi om aan deze menselijke relaties niets te moeten doen.

U zou er goed aan doen, mevrouw Van Puymbroeck, uw interpellatie in de Vlaamse Raad te herhalen. Een vrouwelijke minister zal u ook daar te woord staan. Ik hoop met evenveel aandacht. Onze aandacht voor dit probleem was even groot als uw menselijke bekommerning. Ik herhaal wat ik bij het begin van mijn uiteenzetting heb gezegd: Ik zit, helaas, maar ook gelukkig in die harde sector. Mevrouw Demeester zal nu waarschijnlijk antwoorden op de haar gestelde vragen. *(Applaus op de banken van de meerderheid.)*

De Voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Demeester.

Mevrouw Demeester-De Meyer, staatssecretaris voor Volksgezondheid en Gehandicaptenbeleid, toegevoegd aan de minister van Sociale Zaken en, wat betreft het Rijksfonds voor sociale reklassering van de minder-validen, aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, ik zal, na collega mevrouw D'Hondt, ook mijn bekommerning uitdrukken. Ik wens te benadrukken dat het probleem aangehaald door mevrouw Van Puymbroeck bijzonder pijnlijk en belangrijk is. Ik zal u wellicht ontgoochelen met mijn antwoord, mevrouw Van Puymbroeck, want dit is wel mijn zorg, maar eigenlijk niet mijn bevoegdheid.

Zelfdoding is een complex fenomeen, waarbij diverse factoren een rol spelen. Voornamelijk vanuit klinisch-psychologische, sociologische en justitiële hoek, poogt men de oorzaken van de zelfdoding te achterhalen. Geconfronteerd met de realiteit van het verschijnsel heeft de overheid tot taak een structurele oplossing voor het probleem van de zelfdoding te bieden. In het kader van het gezondheidsbeleid, enerzijds, en het welzijnsbeleid, anderzijds, zijn in artikel 5, § 1, I, 2°, van de wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, de gezondheidsopvoeding en de activiteiten en diensten op het vlak van de preventieve gezondheidszorg ingeschreven als bevoegdheid van de Gemeenschappen, met uitzondering van de nationale maatregelen inzake profylaxis. Onder dit laatste worden onder meer de verplichte inentingen verstaan.

De gegevens inzake zelfdoding verschaffen op zich geen informatie over de kosten dienaangaande op maatschappelijk vlak. Zulke kosten zijn trouwens moeilijk kwantificeerbaar. Het betreft eerder een morele

kost. Op de vraag in verband met de totale materiële kost van zelfmoorden is geen pasklaar antwoord te geven, gezien de diversificatie van de factoren die per geval uiteenlopen.

U hebt mij de vraag gesteld en daarom zal ik ze beantwoorden. Jammer genoeg dient men vast te stellen dat personen die bij een eerste poging slagen in hun zelfdoding, materieel gezien minder kosten aan de maatschappij dan degenen die diverse malen — al of niet in een psychiatrische instelling — gehospitaliseerd worden na een poging tot zelfmoord. Dit is een reële conclusie. Deze stelling moet echter met de meeste voorzichtigheid worden benaderd.

Toch is het moeilijk de kostprijs na te gaan van een hospitalisatie na een poging tot zelfdoding. Zelf hebt u zo een berekening gemaakt, mevrouw Van Puymbroeck, en ik trek deze berekening niet in twiifel. Men kan ook nagaan hoeveel mensen ingevolge een poging tot zelfdoding in een psychiatrische instelling worden opgevangen. De vraag is echter in welke mate deze opname kan worden voorkomen, zelfs wanneer er, zoals u hebt betoogd, diensten zijn die luisterend optreden.

U hebt ook een vraag gesteld in verband met de nefaste gevolgen van de zelfdoding voor de familie en in verband met de kostenberekening hiervan.

Uit een onderzoek van de vakgroep klinische psychologie van de Rijksuniversiteit Leiden blijkt dat de nabestaanden het meest verrast zijn door de zelfdoding. Met andere woorden, hoe hechter en betekenisvoller de relatie was, hoe minder men de zelfdoding zag aankomen. Ik heb goed geluisterd naar wat u gezegd hebt over relatie en ook over de afwezigheid van relatie als oorzaak tot zelfdoding. Het blijkt echter moeilijk daarover gegevens te verzamelen en stellingen te verkondigen omdat de dichtstbijzijnde personen het meest verwonderd zijn over de zelfdoding. Het «schokeffect» voor de familie is dan ook zeer groot. Het gevolg van de zelfdoding is een moreel lijden dat moet worden verwerkt. Daaraan gekoppeld poogt men een oorzaak voor de wanhoopsdaad te vinden met de onvermijdelijke vraag of men zelf bewust of onbewust geen mogelijk aandeel had in de zelfdoding. Uit de Leidense studie die ook gedeeltelijk naar de Belgische situatie kan worden doorgetrokken, blijkt dat de hulpverlening van de betrokkene vaak wordt verstrekt door familie en/of kennissen. Men kan niet altijd diensten vinden die deze hulpverlening op zich nemen. Misschien zouden in ons land de diensten voor geestelijke gezondheidszorg deze taak nog op zich kunnen nemen; deze diensten functioneren op het vlak van de Gemeenschappen.

U hebt dan ook nog, meer bepaald aan mevrouw D'Hondt, een cruciale vraag gesteld over de verlaging van de telefoontarieven of de betaling van telefoongesprekken door andere diensten. Ik heb hierop geen antwoord gevonden, ook niet bij degenen die u gegevens verstrekten.

Het is zeer de vraag in welke mate de prijs van een telefoongesprek doorslaggevend is voor de betrokkene die een telefonische oproep doet. In de mate waarin een ontoereikend inkomen voor de mindergegoeden een rem kan betekenen ten aanzien van het beroep op telefonische hulpverlening, lijkt het eerder aangewezen een algemene verhoging van het inkomen te voorzien, eerder dan snippervoorzorg. Ook om deze reden heeft de regering in een volledige indexering van de minimaal inkomens voorzien en daarenboven wordt een bijkomende verhoging van 2 pct. toegekend op 1 januari 1987. Een tekort aan inkomen kan immers bij deze groepen een rem op het telefoneren betekenen. Men kan ze dus helpen door ze meer middelen te geven.

Trouwens de Tele-Onthaaldiensten en de diensten voor geestelijke gezondheidszorg die alle waardering verdienen voor de inzet waarmee zij hun maatschappelijke taak volbrengen, vormen een onderdeel van het beleid inzake maatschappelijk welzijn. Deze problematiek behoort ingevolge artikel 5, § 1, II, 2°, van voornoemde wet van 8 augustus 1980 tot de bevoegdheid van de Gemeenschappen.

Wat de Tele-Onthaaldiensten betreft, is een reglementering uitgewerkt in het koninklijk besluit van 20 juli 1973, het koninklijk besluit van 13 juli 1976 van het Brusselse Gewest en in de beslissing van de Executieve van de Franse Gemeenschap van 26 juli 1983. De diensten voor geestelijke gezondheidszorg worden gereguleerd door het koninklijk besluit van 20 maart 1975, ressorterend onder de bevoegdheid van de Gemeenschappen. Een subsidie vanwege de nationale overheid is dan ook niet verenigbaar met de bevoegdheidsverdeling voortvloeiend uit de staatsvorming.

Zelfs wanneer men op een of andere manier zou kunnen aantonen dat een mogelijke betaling van deze telefoontarieven beter zou worden gerealiseerd omdat er zou kunnen worden bespaard — u hebt gezegd in

de ziekteverzekering —, meen ik nog, op een moment dat wordt gestreefd naar verdere uitvoering van de staats Hervorming en op een moment dat wij pogingen ondernemen om meer te communautariseren, dat het niet een taak is die wij als nationale overheid op ons mogen nemen. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Van Puymbroeck.

Mevrouw Van Puymbroeck. — Mijnheer de Voorzitter, ik wil hier nogmaals zeggen aan de dames staatssecretarissen dat wij alleszins heel de regering op haar verantwoordelijkheid moeten wijzen. Het is kortzichtig, 132 miljoen besparingen, minimum, te laten teloorgaan omdat wij aan de andere kant 14 of 15 miljoen zouden moeten uitgeven. (*Applaus op de banken van Agalev en Ecolo.*)

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Wij zetten onze werkzaamheden voort, vanavond te 19 uur 45.

Nous poursuivrons nos travaux ce soir à 19 heures 45.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Indiening — Dépôt

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van wet werden ingediend:

1° Door de heren Vervaeke en Van Grembergen, tot wijziging van artikel 369 van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op het instellen van een vergoeding voor het verplicht aanschaffen van ambtskledij;

Les propositions de loi ci-après ont été déposées:

1° Par MM. Vervaeke et Van Grembergen, modifiant l'article 369 du Code judiciaire aux fins d'accorder aux greffiers une indemnité pour l'acquisition obligatoire de leur costume;

2° Door de heer Eicher, betreffende het gebruik van de Duitse taal in wetten en verordeningen;

2° Par M. Eicher, relative à l'emploi de la langue allemande en matière législative et réglementaire;

3° Door mevrouw Herman, tot wijziging van de artikelen 144 en 145 van het Burgerlijk Wetboek;

3° Par Mme Herman, modifiant les articles 144 et 145 du Code civil;

4° Door mevrouw Truffaut, tot wijziging van artikel 24 van de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging.

4° Par Mme Truffaut, modifiant l'article 24 de la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures.

Deze voorstellen van wet zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Ces propositions de loi seront traduites, imprimées et distribuées.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Il sera statué ultérieurement sur leur prise en considération.

INTERPELLATIONS — INTERPELLATIES

Demandes — Verzoeken

M. le Président. — Le bureau a été saisi des demandes d'interpellations suivantes:

1° De M. Dehousse au Premier ministre sur « la discrimination pratiquée par le gouvernement dans l'exécution des arrêts du Conseil d'Etat »;

Het bureau heeft de volgende interpellatieverzoeken ontvangen:

1° Van de heer Dehousse tot de Eerste minister over « de discriminatie waarmee de regering optreedt bij de tenuitvoerlegging van de arresten van de Raad van State »;

2° De M. Moens au ministre de l'Emploi et du Travail et au ministre des Affaires sociales et des Réformes institutionnelles sur « l'arrêté royal n° 465 relatif au paiement par l'employeur de la deuxième semaine d'incapacité de travail ».

2° Van de heer Moens tot de minister van Tewerstelling en Arbeid en tot de minister van Sociale Zaken en Institutionele Hervormingen over « het koninklijk besluit nr. 465, betreffende de betaling van de tweede week arbeidsongeschiktheid door de werkgever ».

La date de ces interpellations sera fixée ultérieurement.

De datum van die interpellaties zal later worden bepaald.

Le Sénat se réunira aujourd'hui, jeudi le 13 novembre 1986, à 19 heures 45.

De Senaat vergadert opnieuw vandaag, donderdag 13 november 1986, te 19 uur 45.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(La séance est levée à 18 h 50 m.)

(De vergadering wordt gesloten te 18 u. 50 m.)